

DIREKTORATET
FOR BYGGKVALITET

ÅRSRAPPORT 2022

Gode bygg for et godt samfunn

Innhold

3	Del 1 Leders beretning	50	Del 4 Styring og kontroll i virksomheten
6	Del 2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall	58	Del 5 Vurdering av framtidutsikter
7	Vårt samfunnsoppdrag		
8	Organisering og ledelse		
10	Hovedtall		
11	Del 3 Årets aktiviteter og resultater	62	Del 6 Årsregnskap
13	Delmål 1: Fremme bærekraftig byggevirksomhet	63	Ledelseskommentar årsregnskapet 2022
21	Delmål 2: Fremme forsvarlig byggkvalitet	66	Prinsippnote til årsregnskapet
28	Delmål 3: Pådriver for digitalisering og forenkling	67	Artskontorapporteringen
35	Delmål 4: Kunnskap om kvalitet og etterlevelse		
46	Internasjonalt arbeid		
47	Veiledning og kommunikasjon		

A photograph of a modern urban street. In the foreground, there is a lush green landscape with tall, thin grasses and some smaller plants. A paved walkway runs alongside the greenery. In the background, there are buildings, trees, and a few people walking. The overall scene is bright and sunny.

Del 1 — Leders beretning

Digitalisering for en grønnere byggebransje

Direktoratets visjon er å bidra til gode bygg for et godt samfunn. Bærekraft er en grunnpilar i arbeidet vårt, slik at regelverk og andre virkemidler skal gi oss en grønnere og mer effektiv byggenæring.

Omstilling til ombruk

Byggenæringen er Norges største fastlandsnæring. Bruk av byggevarer utgjør størstedelen av klimagassutslippene fra sektoren, samtidig som den produserer nærmere 30 prosent av alt avfallet i Norge.

I løpet av 2022 ble det innført nye regler som skal bidra til mer ombruk av brukte byggematerialer. Når utviklingen av ulike regelverk sees i sammenheng, får vi bedre uttelling for de endringene som gjøres. De nye kravene betyr at bygninger skal kunne demonteres og materialene kan brukes videre i nye byggeprosjekter. Dette sammenfaller med en regelendring som skal gjøre det lettere å ombruke brukte byggematerialer. Vi opplevde at byggenæringen ønsket denne utviklingen velkommen. Flere aktører lager allerede løsninger for dokumentasjon, lagring og formidling av brukte byggevarer.

Digital hverdag

En grønnere hverdag krever at vi må utveksle informasjon på en presis og effektiv måte når vi bruker byggevarer, håndterer avfall og forvalter bygningssmassen. Det krever økt samarbeid

mellom aktørene i sektoren. I Samordningsrådet for digitalisering samarbeider myndighetene og næringen med mål om en mer bærekraftig bransje gjennom digitalisering. I 2022 tok vi på oss rollen som sekretariat for rådet, der vi har flere gode pilotprosjekter som utforsker hvordan vi kan få til bedre samhandling gjennom og på tvers av etablerte verdikjeder.

Fellestjenester BYGG

Vi kan glede oss over viktige framskritt i vår digitale regelverksplattform, Fellestjenester BYGG, som kontrollerer og sender inn byggesøknader til riktig kommune. I fjor kom Arbeidstilsynet, som første sektormyndighet, på plass med en egen løsning i Fellestjenester BYGG. Det betyr en effektivisering for profesjonelle aktører i byggenæringen som må søke Arbeidstilsynet om samtykke. Vi håper at flere sektormyndigheter blir med i årene som kommer, slik at utbyggere får løst flere deler av søknadsprosessen på ett sted.

Stadig flere kommuner anskaffer også det kommunale saksbehandlingsverktøyet

eByggesak. Enkelte opplever at det er krevende å endre måten de arbeider på, men for kommuner som er kommet godt i gang meldes det om forenkling og effektivisering. Dette vil igjen gi bedre kvalitet og mer likebehandling landet rundt.

Videreutvikling av regelverket

Vi videreutvikler det bygningstekniske regelverket med mål om å forenkle og tilrettelegge for digitalisering. I 2022 så vi blant annet nærmere på arealbegrepene vi bruker i byggesaker. Hvis begrepene blir mer presise og lettere å forstå, vil vi kunne effektivisere og legge grunnlaget for bedre digital informasjonsflyt. Vi har også gjennomført flere prosjekter for å hente inn oppdatert kunnskap om blant annet byggefeil og innhold og dokumentasjon i bygge- og endringssøknader. Disse prosjektene danner et viktig grunnlag når vi vurderer nye tiltak som tydeliggjør og effektiviserer reglene. Og aller viktigst, i fjor gikk startskuddet for et mer langsiktig arbeid for en ny struktur i byggteknisk forskrift.

Grønnere byggenæring

Flere av våre største eiendomsutviklere er pådrivere for en grønnere og mer sirkulær byggenæring. De er innovative og ønsker raskere utvikling av regelverket. Det har vært viktig for oss å understreke at endringer i regelverket må være basert på kunnskap, felles systemer og indikatorer som gjør at nye krav og regler faktisk har effekt. I året som gikk har vi derfor arbeidet med et kunnskapsgrunnlag om klimagassutslipp fra bygging. Dette vil, sammen med annen ny kunnskap, gi oss et godt grunnlag i det videre arbeidet.

Kunnskapsdeling og veiledning

Skal vi bygge effektivt, trygt og godt må regelverket forstås og tas i bruk. En sentral del av vårt virke er at vi veileder kommuner og næringen om byggeregler. Dette gjør vi ved hjelp av digitale veiledere, steg-for-steg veivisere og svartjeneste. Våre nettsider hadde 11,5 millioner sidevisninger i 2022, og de to nye veilederne for tiltak på eksisterende bygg og prosjektering av trapper var svært godt besøkt. Svartjenesten håndterte nærmere

4 800 henvendelser på telefon og 1 900 spørsmål skriftlig. I tillegg gir vi råd til kommunene, blant annet om tilsyn i byggesaker. I 2022 videreførte vi også en populær satsning for kommuner som ønsker bistand til å komme i gang med tilsynsarbeidet.

Trygge byggevarer

Mens kommunene selv må gjennomføre tilsyn med byggesaker, har DiBK ansvaret for tilsynet med byggevarene. Gjennom markeds- tilsyn undersøker vi om produkter merkes rett, slik at forbrukere og byggenæringen kan ivareta sikkerheten i boliger og bygg. I året som gikk har vi gjennomført tilsyn på flere typer byggevarer. Tilsynet som har fått størst oppmerksomhet, også i pressen, gjelder behandlet utvendig trekledning som er merket med oppgitt ytelse Euroklasse D (sikkerhetsnivå for brann). I Norge har vi lang tradisjon for å bygge i tre, og dette er et tema som opptar mange. En større rapport om et beslektet tema, der vi vurderte kravene til sikkerhet for utvendig kledning på lave bygninger, konkluderte med at norske trehus er trygge. Dagens krav til sikkerhetsnivå er hensiktsmessig og setter en god standard.

Rigger oss for framtiden

En grønnere og mer digital framtid, betyr også at vi må jobbe annerledes internt i direktoratet. I 2022 startet vi på første fase av en mer omfattende omorganisering, slik at vi er rigget til å bruke og utvikle vår egen kompetanse på best mulig vis. Jeg vil benytte anledningen til å takke mine kolleger i direktoratet for at de på strålende vis leverer på sine oppdrag og samtidig bidrar engasjert inn i endringsprosessene. Det lover godt for årene som kommer.

Oslo, 15. mars 2023
Per-Arne Horne

Del 2 — Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Direktoratet for byggkvalitet skal bidra til at det på en effektiv måte bygges sikre, miljøvennlige og tilgjengelige boliger og bygg, og at kravene til byggverk følges.

Om Direktoratet for byggkvalitet

Direktoratet for byggkvalitet er et forvaltningsorgan som er underlagt Kommunal- og distriktsdepartementet. Vi er et nasjonalt kompetansesenter på bygningsområdet, vi forvalter det byggtekniske regelverket og er et virkemiddel for å realisere bygningspolitikken.

Direktoratet skal øke kunnskapen om bygge- regler og byggesaksprosess i byggenæringen, kommunene og blant bolig- og byggeiere. Vi deltar i internasjonalt myndighetsarbeid og er engasjert i nasjonalt og internasjonalt standardiseringsarbeid på byggområdet. Direktoratet er også tilsynsmyndighet for byggevaremarkedet og har ansvar for den sentrale godkjenningsordningen for foretak med ansvarsrett.

Direktoratet ble etablert i 1. januar 1985, som Statens bygningstekniske etat. Fra 1. januar 2012 ble navnet endret til Direktoratet for byggkvalitet. Vi har kontorer i Oslo og på Gjøvik.

Vårt samfunnsoppdrag

Direktoratet for byggkvalitet skal bidra til at det på en effektiv måte bygges sikre, miljøvennlige og tilgjengelige boliger og bygg, og at kravene til byggverk følges. Arbeidet vårt er rettet mot kommunene, aktørene i byggeprosessen og byggevaremarkedet. Vi skal ha god oversikt over hvordan regelverket virker, og vi skal ha god kjennskap til den faglige utviklingen som bidrar til god byggkvalitet.

Det er et mål for oss å øke kunnskapen i samfunnet om bygge- og byggesaksprosess. Det er spesielt viktig at byggenæringen og kommunene har et høyt kunnskapsnivå på disse områdene.

Vår visjon er «gode bygg for et godt samfunn»

Med gode bygg mener vi bygninger og byggverk som har gode visuelle kvaliteter og som er trygge og brukbare for alle. De er helse- og miljøvennlige, med fornuftig økonomi gjennom hele livsløpet. Høy kvalitet i bygde miljøer bidrar til gunstig stedsutvikling og en bærekraftig samfunnsutvikling.

Vår rolle er å vise vei til gode bygg og omgivelser

I samhandling med de som bygger, myndigheter og fagmiljøer utvikler vi kunnskap om bygge- og byggesaksprosess som fremmer kvalitet i bygninger og byggverk.

Våre verdier

Vi er bevisste samfunnsoppdraget
– for å ivareta helheten

Vi er pålitelige
– og holder det vi lover

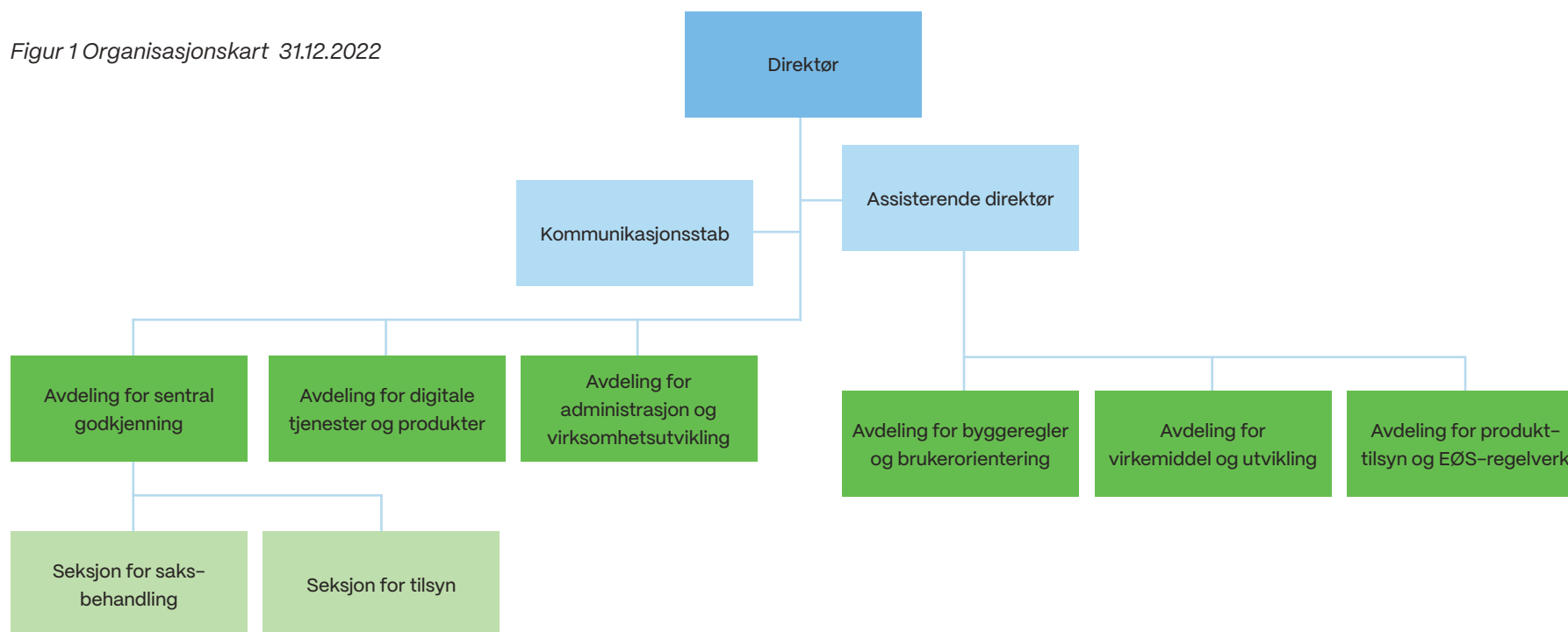
Vi er interesserte og nysgjerrige
– for å bli bedre i morgen

Vi er gode formidlere
– fordi kunnskap får verdi når den deles

Organisering og ledelse

Direktoratet for byggkvalitet har fem fagavdelinger, én administrasjonsavdeling og én kommunikasjonsstab.

Figur 1 Organisasjonskart 31.12.2022

DiBK blir ledet av direktør Per-Arne Horne.

Vi arbeider kontinuerlig med å videreutvikle direktoratet slik at vi hele tiden løser oppgavene våre på en hensiktsmessig måte. I 2022 har vi gjennomført en omorganisering der tre av fagavdelingene er underlagt ny assisterende direktør, Hanne Kofstadmoen. Vi vil fortsette jobben med å videreutvikle organisasjonen slik at vi er godt rustet til det videre arbeidet med regelverksutvikling og digitalisering. Vår fleksibilitetspolitikk, som åpner for delvis hjemmekontor, er blitt godt innarbeidet og mange benytter seg av denne arbeidsformen.

Avdeling for sentral godkjenning har ansvar for ordningen med sentral godkjenning – en frivillig godkjenningsordning som skal bidra til å sikre kvalitet i det som bygges. Avdelingen fører også tilsyn med foretak som har sentral godkjenning. Avdelingen har kontor på Gjøvik og ledes av avdelingsdirektør Steinar Andersen.

De andre avdelingene holder til i Oslo.

Avdeling for virkemiddel og utvikling er ansvarlig for videreutviklingen av regelverket og andre virkemidler. Avdelingen har ansvar

for utredninger, evalueringer og analyser av effektene av regelverket. Avdelingen har spesielt ansvar for byggt teknisk forskrift og tilhørende veiledning, at forskriften er brukervennlig, legger til rette for innovasjon og kan brukes i digitale løsninger. Christine Molland Karlsen er avdelingsdirektør.

Avdeling for byggeregler og brukerorientering er ansvarlig for å veilede om det gjeldende regelverket. Avdelingen forvalter og utvikler veiledningen til SAK og TEK og gir regelverksstøtte til kommuner, byggenæring og publikum. Sentrale arbeidsområder for avdelingen er formidling, brukerorientering og utvikling av digital regelverksformidling. Avdelingen blir ledet av avdelingsdirektør Therese Brøndum.

Avdeling for produkttilsyn og EØS-regelverk fører markedstilsyn med produkter til byggverk. Avdelingen utvikler regelverket som regulerer produktokumentasjon og bidrar til utviklingen av felleseuropeisk regelverk. Avdelingen støtter og veileder kommunene i deres tilsyn i byggesak og har ansvar for reglene om løfteinnretninger i byggverk. Mailen Vangsnes er fungerende avdelingsdirektør.

Avdelingen for digitale tjenester og

produkter har overordnet ansvar for arbeidet med digitalisering. Hovedsatsingen er Fellestjenester BYGG. Dette er en digital tjeneste som legger til rette for selvbetjening og automatisering av byggesaksprosessen. Avdelingen har ansvar for digitalisering av byggesaksforskriften og har startet arbeidet med å digitalisere plansaksområdet. Avdelingsdirektør Kari Befring Bjørnstad leder avdelingen.

Avdeling for administrasjon og virksomhetsutvikling har ansvaret for de administrative støttefunksjonene. Avdelingen arbeider også med koordinering og støtte til styring og kontroll av virksomheten, kompetanseutvikling og arbeidsplanlegging samt styringsdialogen med departementet. Avdelingsdirektør Rune Melleby leder avdelingen.

Kommunikasjonsstab har redaktøransvaret for nettsider, nyhetsbrev og direktoratets tilstedeværelse i sosiale medier. Staben har ansvar for pressevaktordningen, gir kommunikasjonspaglige råd til fagavdelingene, og planlegger og gjennomfører kommunikasjonstiltak. Kommunikasjonsstaben blir ledet av kommunikasjonssjef Karen Thommesen.

Hovedtall

Tabell 1: Utvalgte volumtall 2020–2022

	2020	2021	2022
Antall dokumenttilsyn (byggevarer)*	138	133	344
Antall dager saksbehandlingstid (tilsyn byggevarer)	119	41	96
Antall dokumenttilsyn (sentral godkjenning)	859	878	672
Antall stedlige tilsyn (sentral godkjenning)**	65	42	187
Antall godkjente foretak (sentral godkjenning)	12 580	12 450	11 979
Antall søknader laget i ByggSøk***	48 071	13 359	
Antall søknader sendt via Fellestjenester BYGG	13 819	30 703	31 765
	667 650	965 735	842 248

* Antall avsluttede tilsyn.

** På grunn av koronasituasjonen ble det ikke gjennomført stedlige tilsyn fra januar til og med april 2022. Stedlig tilsyn gjennomføres primært ved oppmøte på foretakets kontoradresse, men også i økende grad digitalt.

*** ByggSøk ble endelig avviklet 31.12.2021 til fordel for Fellestjenester BYGG. Fra 1.10.2020 var det ikke lenger anledning til å opprette nye søknader gjennom ByggSøk, kun sende inn allerede lagrede søknader.

Tabell 2: Utvalgte tall fra årsregnskapet 2020–2022

	2020	2021	2022
Antall ansatte*	87	88	90
Antall utførte årsverk	78,5	80	81
Antall avtalte årsverk*	85	86	89
Samlet tildeling	180 991 000	173 320 000	159 578 000
Utnyttelsesgrad	85 %	96,8 %	97,4 %
Driftsutgifter	152 681 228	165 932 398	154 106 272
Lønnsandel av driftsutgifter	49 %	48 %	53 %
Lønnsutgifter per årsverk	961 655	990 225	1 006 683
Driftsutgifter per årsverk	983 329	1 083 930	895 863
Budsjettert inntekt gebyr (sentral godkjenning)	41 000 000	38 959 000	36 617 000
Resultat av inntekt gebyr (sentral godkjenning)	39 000 790	38 594 900	37 237 739
Resultatgrad inntekt gebyr (sentral godkjenning)	95 %	99 %	102 %
Budsjettert inntekt overtredelsesgebyr **	108 000	110 000	112 000
Resultat av inntekt overtredelsesgebyr *	75 435	20 000	159 361

* Tallene er hentet ut fra SSB statistikk.

** Markedstilsyn med produkter til byggverk.

Del 3 — Årets aktiviteter og resultater

Innledning

DiBK skal støtte opp om regjeringens mål for bolig- og bygningspolitikken.

For 2022 hadde vi to strategiske mål:

- Fremme bærekraftig byggevirsomhet
- Fremme forsvarlig byggkvalitet

Og to operative mål:

- DiBK skal være en pådriver for digitalisering og forenkling av byggereglene
- DiBK skal styrke kunnskap om kvalitet og etterlevelse av regelverk

Direktoratet er godt fornøyd med resultater og måloppnåelse. Vi har arbeidet effektivt, og i god dialog med vårt departement har vi i all hovedsak levert innenfor oppdragene og styringsparametere. I denne delen av årsrapporten gir vi en samlet framstilling av aktiviteter og resultater fra året som er gått. Innholdet er strukturert etter de fire delmålene som ble gitt oss gjennom tildelingsbrevet for 2022.

Foto: Carl Martin Nordby

Delmål 1

Fremme bærekraftig byggevirkksomhet

En bærekraftig byggevirkksomhet må klare å ta opp i seg alle aspekter av begrepet bærekraft, slik det framgår av FNs bærekraftsmål. Klimaendringene opptar oss alle, og en grønnere byggenæring er et mål vi alle jobber etter. Samtidig betyr bærekraft at vi tenker kvalitet for nåværende og kommende generasjoner, både når vi bygger nytt og når vi forvalter den bygningsmassen vi allerede har.

Gjennom året har vi arbeidet med tematikker som ombruk av byggematerialer, avfallshåndtering og klimakrav i byggeprosessen. Energieffektivisering og klimatilpasning har også vært sentrale tema, ofte i form av formidling og kunnskapsdeling.

Ressurseffektivt og sirkulært

Ombruk

2022 har vi arbeidet med regelverksendringer for å muliggjøre økt ombruk og legge til rette for vekst i markedet for brukte byggevarer. Direktoratet for byggkvalitet har, i god dialog med Kommunal- og distriktsdepartementet og næringen, utredet og forberedt endring i forskrift om dokumentasjon av produkter til byggverk. Forskriftsendringen trådte i kraft i juli 2022 og innebærer at de nasjonale dokumentasjonskravene, som retter seg mot den som skal selge byggevaren, i hovedsak fjernes.

Fra 1. juli 2022, med ett års overgangsperiode, ble det krav om å gjennomføre ombrukskartlegging og utarbeide ombruksrapport for søknadspiktig arbeid på eksisterende boligblokker og yrkesbygninger. Kravet gjelder når det samtidig er krav om å utarbeide avfallsplan. Det ble også krav om at byggverk skal prosjekteres og bygges slik at det er tilrettelagt for senere demontering. Disse kravene vil gjøre det enklere med ombruk

og bidra inn i den sirkulære økonomien. DiBK har holdt flere foredrag og innlegg om ombruk for næringen.

Avfall

Kravet til kildesortering av bygg- og anleggsavfall gikk opp fra 60 til 70 prosent fra 1. juli 2022. Overgangsperioden er ett år. DiBK har lagt til rette for at det kan utvikles digitale avfallsrapporter. Det vil gi en bedre statistikk over bygg- og anleggsavfallet.

DiBK har sammen med nettverket Nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall (NHP-nettverket) fått utarbeidet en rapport som viser at statistikken for bygg- og anleggsavfall i Norge og andre EØS-land er svært usikker. De fleste land oppgir materialgjenninningsgrad på 90–100 prosent, mens Norge rapporterte 44 prosent gjenvinning i 2020.

Klimakrav til bygg

Bygg og byggevirksomhet bidrar til et stort klimafotavtrykk, og byggenæringen er blant næringene med størst potensial for å kutte utslipp. Dette gjelder spesielt i byggeprosessen og innenfor materialbruk og avfallshåndtering. Det er et mål at klimagassutslippene fra byggevirksomheten skal reduseres. Reduserte utslipp oppnås blant annet ved bruk av klimavennlige materialer.

Som et første steg på veien ble det fra 1. juli 2022 innført, i byggteknisk forskrift, kapittel 17, et nytt krav til klimagassregnskap for byggematerialer. Overgangsperioden er ett år. Kravet til klimagassregnskap var på høring i 2021 og fikk bred støtte. Det skal utarbeides klimagassregnskap for den ferdige bygningen ved oppføring og ved hovedombygging av boligblokker og yrkesbygninger. Bygningselementene med de største klimagassutslippene ved produksjon, transport og oppføring av bygningene, skal dokumenteres. Disse bygningselementene er deler av fundamenteringen, bæresystemer, dekker, yttertak, ytter- og innervegger. Det er mange virksomheter

som har liten erfaring med å beregne et klimagassregnskap. Det er derfor laget en egen temaveileder på feltet. Klimagassregnskapet skal dokumenteres, og dokumentasjonen skal foreligge i tiltaket i fem år.

Endringer i taksonomien

EUs taksonomi er et felles system for å definere og klassifisere hvilke finansielle aktiviteter som er bærekraftige for investeringsformål, blant annet innen bygg og eiendom.

Norge har fått en tilpasning til bygningsenergidirektivet (2010/31/EU), som innebærer at energikravene i byggteknisk forskrift kan være basert på netto energibehov*. De gjeldende energikravene i TEK17 gir energieffektive bygg, med energibehov som i stor grad er dekket av fornybar energi, og er i tråd med definisjonen av nesten nullenergibygg i bygningsenergidirektivet.

På oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet har DiBK i 2022 arbeidet med forslag til en tilpasning av energirammene i TEK17 til

primærenergi**, som kan benyttes ved klassifisering av nye bygg etter taksonomien.

* Netto energibehov: Bygningens energibehov uten hensyn til energisystemets virkningsgrad eller tap i energikjeden.

** Primærenergi: Energi som ikke er blitt omdannet eller gått over i andre energiformer.

Oppdrag fra 2022

Nr. 1/2022: DiBK skal gjøre nødvendige kostnadsopptimaliseringsberegninger på et utvalg byggkategorier. Frist: 01.06.2022

Oppdraget er utsatt. Ny frist er 01.07.2023

Nr. 2/2022: Direktoratet skal avklare om krav i forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK) hindrer utveksling av overskuddsmasser av stein mellom prosjekter, og eventuelt foreslå nødvendige endringer, ref. tiltak nr. 3.4.d i tverrsektoriell rapport M-2074. Frist: etter nærmere avtale.

Oppdraget er utført. Vi har vurdert overskuddsmasser av stein opp mot gjeldende regelverk. Vi konkluderte med at reglene bare kommer til anvendelse dersom overskuddsmassene bearbeides til et produkt som er omfattet av en harmonisert standard eller en EAD, (European Assessment Document, eller europeisk bedømmelsesdokument på norsk), eller bearbeides og omsettes med sikte på bruk i byggverk, slik at i reglene i Forskrift om dokumentasjon av byggevarer (DOK) kapittel III kommer til anvendelse.

Nr. 9/2022: DiBK skal utarbeide et kunnskapsgrunnlag om klimagassutslipp fra bygging, med utgangspunkt i relevante standardbygg bygget etter dagens krav. Videre skal DiBK redegjøre for mulige scenarier for å redusere disse klimagassutslippene og belyse hvordan dette påvirker byggekostnadene. DiBK skal kalle inn departementet til et oppstartsmøte og møter ved relevante milepæler før leveransen ferdigstilles. Frist: 15.11.22.

På oppdrag fra DiBK har Multiconsult beregnet klimagassutslipp med utgangspunkt i DiBKs fire referansebygg. Klimagassberegningene ble gjennomført på bygg med relevante og anerkjente bygningstekniske løsninger i dagens marked.

To ulike beregningsverktøy ble benyttet. På grunnlag av beregningene ble det utarbeidet ulike scenarier for å redusere klimagassutslippene for de livsløpsmodulene og bygningselementene med størst klimagassutslipp. Kostnadene for de ulike scenariene ble beregnet.

Fakta

Kunnskapsgrunnlag om klimagassutslipp fra bygging

I 2022 leverte Multiconsult, på oppdrag fra DiBK, en rapport om klimagassutslipp med utgangspunkt i DiBKs referansebygg. Rapporten kunne vise til noen interessante funn:

Klimagassberegningene som Multiconsult har gjennomført for DiBK, viser at det er mulig å redusere klimagassutslipp fra bygningsmaterialer uten å øke byggekostnadene. Boligblokker og kontorbygg kan redusere klimagassutslippet med over 10 prosent uten at kostnadene øker. Eneboliger og firemannsboliger kan redusere utslippet med omtrent 25 prosent.

Det er størst utslipp forbundet med produksjon av materialer og oppføring av bygg. Dette gjelder uavhengig av bygningstype. I tillegg bidrar også vedlikehold av bygget med en del klimagassutslipp. Beregningene viser at de bygningselementene som inngår i kravet

til klimagassregnskap i TEK17 § 17-1, bidrar vesentlig til det totale klimagassutslippet.

Beregningene av klimagassutslipp er utført med to forskjellige beregningsverktøy. De gir forskjellige svar på utslippet fra ulike bygningstyper, og det er ingen sammenheng mellom hvilket av beregningsverktøyene som gir høyest og lavest nivå. Det er derfor behov for at tilgjengelige beregningsverktøy viser større samsvar. Dette er en viktig forutsetning for at det skal være mulig å sette etterprøvbare krav til klimagassutslipp i byggteknisk forskrift.

Foto: Torbjørn Tandberg

Fakta

Byggkvalitetsdagen – klimatilpasning på dagsorden

Med et varmere, villere og våtere klima, må bygg og uteareal tåle større påkjenninger enn før. God kunnskap om hvor og hvordan vi bør bygge for å tilpasse oss et klima i endring, vil bidra til å begrense tap og skader på byggverk. Dette var tema for Byggkvalitetsdagen 2022, direktoratets fagdag rettet mot foretak i byggsektoren.

Byggkvalitetsdagen fremmer god byggkvalitet gjennom å løfte fram forbilder, dele erfaringer og kunnskap, og skape debatt og dialog om byggkvalitet. Fagdagen er også arena for utdeling av Statens pris for byggkvalitet.

At arrangementet er digitalt, senker terskelen for at interesserte fra hele landet kan delta. Vel 900 personer har fulgt innleggene om klimatilpasning. Evalueringen viser stor tilfredshet med det digitale arrangementet og med innleggene.

Foto: Trond Isaksen

FNs bærekraftsmål 11 handler om bærekraftige byer og lokalsamfunn for å gjøre dem inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige.

Gjennom vårt arbeid med utvikling av regelverk, informasjon til profesjonelle aktører og privatpersoner, og digitalisering av byggeprosessen bidrar DiBK til dette. Med utviklingen av digitale løsninger for planprosesser bidrar vi også til medvirkning og muligheten for en deltakende, integrert og bærekraftig samfunnsplanlegging.

Fakta

Statens pris for byggkvalitet til forbildebygg med klimatilpasning

Direktoratet er sekretariat for Statens pris for byggkvalitet. Prisen skal løfte fram nye forbilder som bidrar til å heve, fornye og utvikle byggkvalitet lokalt og nasjonalt. I 2022 har juryen vurdert kandidatene til prisen ut ifra de faste kriteriene fremragende byggkvalitet, gode og innovative byggeprosesser, i tillegg til årets pristema som var klimatilpasning.

Vinneren av prisen for 2022 er ZEB-laboratoriet i Trondheim, som med nyskapende tekniske løsninger som kan møte framtidige klimaendringer. Forskningsbygget viser vei og formidler ny kunnskap til byggesektoren og forskningsmiljøer, både nasjonalt og internasjonalt. Byggherre er NTNU og SINTEF, med LINK Arkitektur som arkitekt, landskapsarkitekt og interiørarkitekt.

Det er Kommunal- og distriktsdepartementet som eier og deler ut prisen.

Foto: M C Herzog, Visualis images

Fakta

Sekretariatsfunksjon for Samordningsrådet for digitalisering

DiBK fikk i 2022 ansvaret for sekretariatsfunksjonen for Samordningsrådet for digitalisering. I rådet sitter representanter fra myndighetene, interesseorganisasjoner og næringen.

Rådet skal være en pådriver for bærekraftig forbruk, ombruk, bedre produktdataflyt og mer effektive prosesser for prosjektering, handel, bygging og drift. Dette forutsetter et samarbeid om digitalisering i hele verdikjeden.

I samordningsrådet har vi etablert piloter på flere områder:

Data for klimakalkulasjoner

Piloten gjør det mulig å hente ut klimadata fra de to store varedatabasene for byggevarer. Dette gjør det enklere å ta bærekraftige valg i byggeprosesser, samt enklere å levere et klimagassregnskap i tråd med byggteknisk forskrift.

Data for sirkulærøkonomi

Formålet med prosjektet er å etablere en felles enighet om hvilke data som skal beskrive ombrukte materialer. Dette gir aktørene et felles datagrunnlag som kan inngå i salgs- og ombruksløsninger, og gjøre det enklere å gjenbruke materialer.

Digital handel

Ved å ta i bruk standarder for digital handel (NeB Supply) kan vi oppnå bedre sporbarhet i bestillinger, oversiktlige leveringer, bedre byggeplasslogistikk, og redusere svinn og ikke-verdiskapende arbeid.

Piloter i startfasen

- Digital avfallsrapportering der data fra avfallsstasjoner skal vise sorteringsgrad og avfallsmengde i sanntid, predikere avfall i prosjekter og levere avfallsrapporter.
- BIM-modeller i forvaltning, drift og vedlikehold, med spesielt fokus på renhold.
- Digital og fysisk verdikjede for ombruk av ventilasjonskanaler.

FNs bærekraftsmål 12 handler om ansvarlig forbruk og produksjon for å sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre.

Innen 2030 skal avfallsmengden reduseres betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk. DiBK jobber aktivt med å utvikle regelverket og informere om regelendringer som tillater mer ombruk. Bruk av byggematerialer på en måte som reduserer avfall på byggeplassen, avfallshåndtering og digitale avfallsplaner er også sentralt i arbeidet vårt.

Fakta

Bygg21

Prosjektet Bygg21, som ble etablert gjennom *Stortingsmelding 28: Gode bygg for et godt samfunn*, hadde som mål å utarbeide strategier for å bidra til en framtidsrettet, konkurransedyktig og kunnskapsbasert byggenæring. Siden 2020 har Rådgivende ingeniørers forening (RIF) hatt oppfølgingen av prosjektet. Direktoratet bevilget 1,5 millioner kroner til RIF for arbeidet i 2022. Vi opplever at RiFs arbeid er i tråd med departementets styringssignaler. Deres aktiviteter og regnskap er dokumentert og viser disponering av tildelte midler for årene 2020 til 2022.

Fagansvar lån til miljøvennlige boliger i Husbanken

Direktoratet for byggkvalitet har fagansvar for Husbankens lån til miljøvennlige boliger. Dette innebærer blant annet å vurdere justeringer av lånekriteriene og behov for evaluering. Det er ikke gjort endringer i lånekriteriene i 2022. Kravene til energi og miljø i byggteknisk forskrift ble endret fra 1. juli 2022, og eventuelt behov for å endre kriteriene for lån fra Husbanken vil bli vurdert i 2023.

LTRS-strategi (Long term renovation strategy) for energirenovering

Olje- og energidepartementet forbereder gjennomføring av energieffektiviseringsdirektivet (EED) 2012/27/EU i Norge. Artikkel 4 i direktivet stiller krav om å utarbeide en langsiktig strategi for renovering av bygninger. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og DiBK har i samarbeid levert en underlagsrapport til strategien.

Delmål 2

Fremme forsvarlig byggkvalitet

Bygningene der vi bor og arbeider skal være trygge. Det krever kvalitet i alle ledd, fra materialbruk og prosjektering til den faktiske utførelsen under byggeprosessen. Nær 12 000 virksomheter er medlemmer av den frivillige ordningen for sentral godkjenning, der blant annet faglig kompetanse og rutiner for kvalitetssikring blir gjennomgått. I arbeidet med videreutvikling av regelverk, er forsvarlig kvalitet noe vi aldri kan gå på akkord med. I året som gikk, var brannsikkerhet sentralt i vårt arbeid. Det samme var følgene av klimaendringene. Et våtere og villere vær gjør at vi i noen tilfeller må bygge annerledes, samtidig som vi må sikre den bygningsmassen vi allerede har.

Brannsikkerhet

Direktoratet deltar i eksterne komiteer og råd, både nasjonalt og internasjonalt, hvor fokus er utvikling av regelverket på fagområdet brann.

Målet er å sikre at vi har regelverk som ivaretar forsvarlig brannsikkerhet i bygg. Direktoratet er partner i Fire Research & Innovation Center (FRIC) hvor målet er å øke den brannfaglige kunnskapen for å bidra til optimale valg og utvikle bedre løsninger som gir økt brannsikkerhet i bygninger. I tillegg delfinansierer vi forskningsprosjekter hos RISE Fire Research i samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Forskningsprosjektene omfatter brannsikkerhet i parkeringshus, mobile vanntåkeanlegg, solcelleinstallasjoner på bygg, el-sparkesykler, semiautomatiske parkeringsanlegg og analyse av dødsbranner. Disse forskningsprosjektene gir oss og byggenæringen økt kunnskap om brann, brannutvikling og økt brannsikkerhet.

Fagdag brann ble i 2022 arrangert i samarbeid med DSB. Fagdagen er en viktig arena for å formidle kunnskapen som vi oppnår i forskningsprosjektene og den legger grunnlag for innovasjon i

byggenæringen. Med Fagdag brann får direktoratet presentert hvilke forskningsprosjekter vi deltar i og hvilke områder innen brann direktoratet har søkelys på.

Klimatilpasning

Vi står overfor store klimaendringer, og byggeteknisk forskrift må tilpasses dette. Dagens regelverk tar utgangspunkt i historiske værdata. Siden klimaendringene stadig går hurtigere, så gir ikke historiske værdata tilstrekkelig informasjon om hva som kan forventes av klimaendringer i framtiden. Derfor gjennomgår DiBK regelverket for å vurdere hvordan det bedre kan ta høyde for et klima i endring og vil foreslå hvilke endringer som kan gjøres. Fristen for å levere oppdraget er utsatt til mars 2023.

Sentral godkjenning

Den frivillige ordningen med sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett er en anerkjent og godt innarbeidet måte for aktørene til å synliggjøre sine kvalifikasjoner og seriositet. Innenfor rammen av dagens ansvarsrettsystem er ordningen et av virkemidlene for sikre god byggkvalitet.

Bygg- og anleggssektoren er i endring. Overgang til bærekraftig bygging, energi-effektivisering, ny teknologi, men også klimaendringer og påfølgende naturfarer setter store krav til aktørenes kvalifikasjoner.

Forvaltning av sentral godkjenning

Sentral godkjenning forvaltes av direktoratets avdeling på Gjøvik. Forvaltningen omfatter saksbehandling av nye søknader om sentral godkjenning, endring og fornyelse av eksisterende godkjenninger og klager på vedtak. Direktoratet følger opp foretakene i ordningen med tilsyn for å vurdere om de oppfyller kravene til kvalitetssikring og kvalifikasjoner. I 2022 gjennomførte DiBK 872 tilsyn med foretakene i ordningen. På grunn av pandemien startet vi med stedlige tilsyn i mai. Dette er kompensert med flere dokumenttilsyn

og digitale tilsyn (video). Direktoratet avsluttet i 2022 et prosjekt med kompetanseheving internt for ulike fagområder. Målet er å utføre bedre og mer effektive tilsyn i høyere tiltaksklasser.

Direktoratet følger opp foretakene i ordningen med tilsyn for å vurdere om de oppfyller kravene til kvalitetssikring og kvalifikasjoner.

Den sentrale godkjenningen tildeles for tre år. I 2016 og 2019 var det mange foretak som søkte om fornying av sin sentrale godkjenning. Det kom også inn mange søknader om fornying mot slutten av 2021 og i begynnelsen av 2022. Vi nådde dermed ikke måltallet om 28 dagers behandlingstid for søknader i 2022, men endte på en gjennomsnittlig behandlingstid på 36,6 dager. Ved inngangen til 2023 var saksbehandlingstiden for søknader igjen under 28 dager. Saksbehandlingstiden for klagesak er godt innenfor måltallet på 120 dager, med et gjennomsnitt på 82,7 dager.

Antall godkjente foretak i ordningen

I 2022 var det til sammen 11 979 betalende foretak i ordningen. De siste årene har det vært en gradvis nedgang i antall foretak med sentral godkjenning. Dette henger blant annet sammen med at kvalifikasjonskravene ble endret. Antall foretak påvirkes også av at bedrifter blir oppløst eller slått sammen. Likevel ansees ordningen som et viktig kvalitetsstempel i bransjen.

Ordningen er selvfinansiert gjennom det forskriftsfestede årlige gebyret på 3 100 kroner per foretak.

Oppdrag fra 2022

Nr. 3/2022: DiBK skal, i samarbeid med DSB, tydeliggjøre veiledningsteksten til TEK17 § 11-17 Tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap annet ledd om vannforsyning. Frist 01.06.2022.

Direktoratet har i samarbeid med DSB klargjort spørsmålet om hva som må til for at ansvarlig prosjekterende kan legge til grunn bruk av tankvogn som slokkevannsforsyning utenfor tettbygd strøk. Forslag til presisert veiledningstekst er oversendt departementet.

Nr. 4/2022: DiBK skal gi en anbefaling om endringer i byggteknisk forskrift, slik at fremtidige klimaforhold legges til grunn for prosjektering, samt skissere en plan for gjennomføring av endringer. Frist: 01.09.22.

Oppdraget er utsatt til 2023.

Nr. 8/2022: DiBK skal vurdere og gi en anbefaling av om sikkerhetsnivået som stilles til utvendige kledninger er riktig. Arbeidet begrenses til bygninger som faller inn under brannklasse 1. Arbeidet forutsetter samarbeid med næringen, brannfaglige kompetansemiljøer og relevante myndigheter. Frist: 01.10.22.

For å gjøre en faktabasert vurdering av sikkerhetsnivået, har DiBK foretatt en bred informasjonsinnhenting. Vi har hatt møter med representanter fra brannfaglig kompetansemiljø, produsenter, relevante myndigheter og interesseorganisasjoner. Vi har hentet inn vurderinger av branntester som er foretatt og også utført egne tester. Vi mener dagens sikkerhetsnivå er riktig og oppfyller kravene vi som samfunn må ha, i første rekke for å sikre liv og helse, i andre rekke for å sikre materielle verdier.

Fakta

Rapport om sikkerhetsnivå for utvendig kledning

Hvilket sikkerhetsnivå som gjelder for utvendig kledning i brannklasse 1 er konkretisert ved preaksepterte ytelser i veiledningen til TEK17. Brannklasse 1 omfatter boligbygninger med inntil tre etasjer, skolebygninger i to etasjer, salgs- og forsamlingslokaler med inntil to etasjer, overnattingsbygninger med inntil to etasjer, og sykehus og sykehjem i én etasje.

Preakseptert ytelse for utvendig kledning på byggverk i brannklasse 1 angir at de utvendige overflatene er tilfredsstillende når de som et minimum tilfredsstiller Euroklasse D. Euroklasser er felles europeiske klasser og angir produkters brannegenskaper. Utvendig kledning levert fra produsent skal branntestes for å dokumentere korrekt Euroklasse.

Vi har vurdert både å senke og skjerpe sikkerhetsnivået. Ved å senke sikkerhetsnivået fra Euroklasse D til E, blir viktige brannegenskaper verken testet eller dokumentert. Vi vet dermed

mindre om hvordan produktene vil oppføre seg i brann og vi vil måtte åpne for produkter med ukjente og dårligere brannegenskaper. En brann kan spre seg mye raskere i og mellom bygninger enn det som er forutsatt i dagens regelverk. En rask brannspredning kan hindre sikker rømning og forsinke brannvesenets innsats for redning og slokking. Det kan også føre til større materielle skader.

Fra erfaringer med dagens sikkerhetsnivå og tilbakemeldinger fra det brannfaglige kompetansemiljøet, mener vi at det ikke er aktuelt å foreslå en skjerping av dagens krav. Tester, forskningsrapporter og innspill fra fagmiljøer tilsier at dagens nivå er hensiktsmessig og oppfyller de kravene vi som samfunn må ha. I første rekke for å sikre liv og helse, i andre rekke for å sikre materielle verdier.

Foto: Mostphotos

Fakta

Tall og fakta for Sentral godkjenning

Tabell 3: Antall foretak i ordningen 2020–2022

Foretak	2020	2021	2022
Antall betalende foretak	12 580	12 450	11 979*

* For 2022 var det 11 979 foretak som betalte årsgebyr, noe som er over 500 færre enn forutsatt i budsjettet inntekt. Mindreinntekten er tilnærmet dekket inn ved en tilsvarende reduksjon i utgiftene. Tallene framgår av årsregnskapet.

Tabell 4: Antall behandlede klager 2020–2022

Klager	2020	2021	2022
Antall klager	107	85	62
Avsluttede klagesaker	122	95	67
Antall behandlet i nemnda	78	59	32
Klagesaksprosent av totalt antall søknader behandlet	2,4 %	1,8 %	1,3 %

Tabell 5: Antall søknader til behandling 2020–2022

Søknader	2020	2021	2022
Antall søknader	4 421	4 779	4 739
Førstegang	1 694	1 914	1 507
Endring	352	358	319
Fornyelse	2 375	2 930	2 913
Omgjøringsprosent av totalt antall søknader	0,9 %	0,8 %	0,4 %

Fakta

Tabell 6: Måltall og resultater for dokumenttilsyn og stedlige tilsyn 2020–2022

Tilsyn	2020		2021		2022	
	Måltall	Resultat	Måltall	Resultat	Måltall	Resultat
Dokumenttilsyn	650	859	900	878	900*	672
Stedlige tilsyn	360	65		42		187
Digitale tilsyn (video)				9		15
Sum	1 010	924	900	929	900	874

*Internt satt måltall

Tabell 7: Saksbehandlingstider i antall dager 2020–2022

Saksbehandlingstider	2020	2021	2022
Førstegangs	12,5	19,5	36,6
Endring	14,9	21,4	35,4
Fornyelse	10,6	18,4	36,9
Klagesak	139,5	100,0	82,7

Fakta

Revisjon av byggevareforordningen

Formålet med byggevareforordningen er å sikre fri flyt av byggevarer i EU- og EØS-området. I forbindelse med den grønne given ønsker EU-kommisjonen å fremme miljømål og sirkulær økonomi i byggsektoren. EU-kommisjonen har i 2022 lagt fram et forslag til en ny byggevareforordning som innebærer store endringer fra dagens forordning. Hovedtrekkene i den nye forordningen er miljø og bærekraft, digitalisering og mer spesifikke og detaljerte juridiske forpliktelser til aktørene som omfattes av forordningen. Kommisjonen sendte det nye forslaget på høring med høringsfrist 12. juli 2022.

Vi følger arbeidet i EU tett. Direktoratet har holdt informasjonsmøter for bransjen og laget en nettside om forslaget til ny forordning. Vi deltar også i EU-kommisjonens arbeids- og komitemøter for revisjon av byggevareforordningen og vi deler referatene fra disse møtene

på våre nettsider. Direktoratet har i tillegg tatt initiativ til å utarbeide en felles EFTA-kommentar til kommisjonens utkast til ny byggevareforordningen. Samtidig som forslaget var på høring i EU, ba direktoratet også om innspill til hva som er viktige norske interesser i forhandlingene av regelverket, slik at de kan ivaretas best mulig i det videre arbeidet med byggevareforordningen.

Foto: Torbjørn Tandberg

Delmål 3

Pådriverer for digitalisering og forenkling av byggereglene

Bærekraft betyr også innovasjon som flere kan nyte godt av. For DiBK er det helt sentralt å være en pådriver for gode digitale løsninger som bidrar til effektivitet og kvalitet i hele byggesektoren. Gjennom året har vi nådd flere milepæler innen vårt digitaliseringsarbeid.

Digitalisering

Et viktig tiltak for å sikre byggkvalitet og etterlevelse av regelverket, er digitalisering av byggeprosesser, byggesaksprosesser og byggeregler. I 2022 har vi jobbet med løsninger for hvordan saksbehandlingen kan effektiviseres i kommunene. Vi har fått på plass en komplett digital dataflyt fra de digitale søknadssystemene til kommunens eByggesak og tilbake til søknadssystemene.

Valideringen av byggesøknadene er

systematisert og gjort mer robust. Ved å bruke eByggesak og de nasjonale sjekklisterne for byggesak, kan kommunene automatisk lage utkast til mangelbrev som de kan justere etter behov. Den samme heldigitale datastrømmen er også utviklet for vilkår og oppfølgingspunkt til vedtak. Vi har også bygget om systemet for signering av ansvarsretter og erklæringer slik at det bli mer brukervennlig og mer økonomisk bærekraftig.

Alle tjenestene våre er nå i ferd med å bli oppgradert i henhold til nye krav til brukervennlighet på nett, som trer i kraft 1. februar 2023. I alt fire av fem søknadsleverandører med konsesjon støtter nå utforming av søknad til Arbeidstilsynet som en del av sine søknadsverktøy. Etter validering på Fellestjenester BYGG behandles nå om lag 90 prosent av søknadene automatisk hos Arbeidstilsynet.

Enklere og mer effektiv søknadsbehandling

Det er uklart hvilken dokumentasjon som kreves i byggesøknader. Dette fører til at det registreres mangler i omtrent 35 prosent av byggesakene. Reglene om saksbehandlingsfrister er også vanskelig å forstå, og fristene praktiseres ulikt.

Direktoratet har på oppdrag fra departementet utredet hvilke tiltak som er best egnet til å forbedre forståelsen av reglene om saksbehandlingsfrister, sikre lik beregning av fristene og gjøre behandlingstiden mer forutsigbar.

Vi har fått utført en samfunnsøkonomisk analyse av konsekvensene av tiltakene. Videre har vi kartlagt hva som er årsakene til mangelfulle byggesøknader og på hvilke områder det

er flest mangler. Vi har utredet hvilke tiltak som kan øke forståelsen av kravene til dokumentasjon i byggesøknader, slik at vi både kan redusere antallet mangler i hver enkelt byggesak og få færre mangelfulle søknader totalt.

Direktoratet har levert en anbefaling til departementet om hvilke av tiltakene som bør iverksettes, både på kort og lang sikt.

BFF – byggeregler for fremtiden

Et viktig mål for direktoratet er å være pådriver for digitalisering og forenkling av byggereglene. I 2022 har vi derfor utviklet

Det skal bli enklere å forstå når et krav gjelder, hva kravet innebærer helt konkret, og ikke minst når kravet er oppfylt.

strategien *Byggeregler for fremtiden* som blir førende for direktoratets langsiktige arbeid

med å videreutvikle byggteknisk forskrift. Målet med strategien innebærer blant annet å tydeliggjøre forholdet mellom overordnede funksjonskrav, ytelseskrav og de pre-aksepterte ytelsene i veiledningen. Det skal bli enklere å forstå når et krav gjelder, hva kravet innebærer helt konkret, og ikke minst når kravet er oppfylt. Som en del av arbeidet skal dagens preaksepterte ytelser flyttes over i forskrift.

Prosjektet kan gi flere langsiktige gevinster som bidrar til regjeringens mål om effektive og digitale byggeprosesser. Et enklere og tydeligere regelverk vil føre til bedre etterlevelse av regelverket, færre byggfeil og økt produktivitet i næringen. Et digitalisert regelverk vil føre til bedre distribusjon og bruk av reglene, og vi får mulighet til å integrere regelverket i fagsystemer og automatiske regelsjekkere.

Foto: iStock

Oppdrag fra 2022

Nr. 5/2022: DiBK skal foreslå tiltak som tydeliggjør og effektiviserer reglene om innhold og dokumentasjon i bygge- og endringssøknader, og reglene om tidsfrister for saksbehandling og gebyrbortfall. Frist: etter nærmere avtale.

Det er uklart hvilken dokumentasjon som kreves i byggesøknader. Dette fører til at det registreres mangler i omtrent 35 prosent av byggesakene hvert år. Reglene om saksbehandlingsfrister er også vanskelig å forstå, og fristene praktiseres ulikt.

Direktoratet har utredet hvilke tiltak som er best egnet til å forbedre forståelsen av reglene om saksbehandlingsfrister, sikre lik beregning av fristene og gjøre behandlingstiden mer forutsigbar. Oppdraget er levert til departementet.

Nr. 7/2022: DiBK skal utarbeide et utkast til høringsnotat om endringer i arealbegrepene i TEK17 kapittel 5 og 6. Frist: 01.11.22.

Mange i byggesektoren opplever i dag usikkerhet om tolkningen av arealbegrepene i det bygningstekniske regelverket. Ulik bruk og tolkning som er lagt til grunn for arealbegrepene, har skapt ulik praksis mellom kommuner, og også innad i kommunene. Usikkerhet og misforståelser fører til at byggenæringen og kommunene bruker unødvendig mye tid og ressurser i byggesaker. På oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet har DiBK derfor utarbeidet et utkast til høringsnotat med forslag til et tydeligere og enklere regelverk for måleregler.

Fakta

eByggesak

Rett i underkant av 75 prosent av kommunene (totalt 265 kommuner) har nå anskaffet eByggesak og et økende antall kommuner høster gevinster av de nye digitale mulighetene. Resultatmålet om at 75 prosent av kommunene har anskaffet eByggesak er så å si oppnådd.

I 2022 har vi fortsatt det tette samarbeid med Kommunesektorens organisasjon (KS) og arbeidet videre for å bidra til kunnskapsheving rundt digitalisering og eByggesak for kommunene. Sammen med KS har vi utarbeidet presentasjoner og veiledningsmaterieell for å redusere kommunenes terskel for å anskaffe og ta i bruk de nye digitale løsningene. Målet er at veiledningsmateriellet kan brukes for å sikre tilstrekkelig kompetanse i kommunene om den digitale prosessen. Slik kan vi bidra til å redusere

bekymringer og styrke de fagansvarlige til å bli pådrivere for digitalisering i kommunene. Dette vil igjen kunne øke hastigheten med den kommunale implementeringen.

FNs bærekraftsmål 9 handler om industri, innovasjon og infrastruktur. Målet er å bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon.

Gjennom digitalisering og videreutvikling av regelverket bidrar vi til å omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med mer effektiv bruk av ressurser og bruk av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser.

Fakta

Fellestjenester Bygg

Fellestjenester BYGG er direktoratets digitale regelverksplattform som kontrollerer og sender inn byggesøknader til riktig kommune. Fellestjenester BYGG er i full drift og baserer i stor grad sine søknadstjenester på nasjonale fellesløsninger slik som Altinn, Maskinporten, eSignering, Kontakt- og reservasjonsregisteret, GeoNorge med flere. Alle søknader som sendes via Fellestjenester BYGG, sendes automatisk til korrekt kommune gjennom KS egen digitale posttjeneste SvarUT og SvarINN.

I tråd med digitaliseringsstrategien åpner vi for at næringen selv utvikler gode og treffsikre tjenester og søknadsløsninger, både for profesjonelle og privatpersoner som skal

bygge. Et viktig mål for direktoratet er å tilrettelegge for kommersiell tjenesteutvikling av effektive og brukervennlige søknadsløsninger. Det er i dag fem digitale tjenesteleverandører i markedet, dette er:

- Ambita og Norconsult
- Arkitektbedriftene
- Holte Byggsøk
- Norkart
- Rørentreprenørene/Cordell

I tillegg benytter Oslo kommune Fellestjenester BYGG til signering av ansvarsretter og til å sende digital nabovarsling.

KOSTRA-tallene for 2021 er lagt til grunn for beregningen av bruken av Fellestjenester

BYGG. Tallene viser at 52 prosent av de profesjonelle søknadene ble sendt gjennom Fellestjenester BYGG i 2022. Vi nådde dermed ikke resultatmålet på 70 prosent. 2022 var et urolig år for byggebransjen, så vi antar at volumet på byggesøknader har gått noe ned sammenlignet med 2021. Det kan derfor tyde på at prosentandelen søknader gjennom Fellestjenester BYGG er noe større enn 52 prosent.

Vi ser at flere kommuner iverksetter tiltak for å øke bruken av digitale løsninger. Blant annet ved å redusere gebyret når de digitale tjenestene blir brukt eller gratis digital tjeneste for privatpersoner. Nytt i 2022 er at flere kommuner også med hjemmel i eForvaltningsforskriften innfører obligatorisk bruk av de digitale løsningene for profesjonelle søkere.

Tall for 2022:

31 765 søknader om tillatelse til tiltak (ramme- og ettrinns søknader) er sendt via Fellestjenester BYGG.

52 prosent av de profesjonelle søknadene er sendt via Fellestjenester BYGG.

842 248 digitale nabovarsler er sendt via Fellestjenester BYGG og Altinn.

354 kommuner mottok sendinger fra Fellestjenester BYGG.

Fakta

Automatiske regelsjekkere

DiBK har hatt som resultatmål å legge til rette for regelsjekkere på minst to egnede områder i byggt teknisk forskrift (TEK17). For å identifisere egnede områder vurderte vi blant annet antall henvendelser til vår svartjeneste, behovet for juridiske avklaringer og økonomiske gevinster for bransjen. Vi valgte deretter ut tre områder som vi ønsket å teste, for å se om de egnet seg for automatisk regelsjeking.

Trapp i uteareal: I januar 2022 lanserte vi et verktøy for prosjektering av trapper inne i bygninger. Deretter har vi jobbet med å kartlegge kravene for trapper i uteareal, for å kunne utvide verktøyet med også disse trappetyperne.

Krav om heis: Vi har laget en prototype som demonstrerer hva som kan være vanskelig å forstå i dagens bestemmelser om heis og tilgjengelighet, og hva som hindrer automatisk regelsjekk.

Entré og garderobe: Forskriftskravene til entré og garderobe har flere uklarheter i kravsnivået som dermed hindrer automatisk regelsjekk.

Samtlige piloter viser at de tre bestemmelsene er mindre egnet for automatisk regelsjekk. Dette skyldes uklare krav og ytelser som i liten grad lar seg sjekke automatisk. Gjennom strategien *Byggeregler for fremtiden* har vi laget et plan for hvordan byggt teknisk forskrift må omstruktureres for å kunne legge til rette for digitalisering og regelsjekk. En viktig oppfølging av pilotene vil derfor være å omstrukturere bestemmelsene slik at de vil egne seg for regelsjekk i framtiden.

Siden bestemmelsene vi utforsket viste seg foreløpig å være lite egnet for automatisk regelsjekk, har vi ikke lansert noen verktøy, men mye av grunnarbeidet er gjort, og det vil være klart for lansering etter omstrukturering av bestemmelsene.

Foto: Carl Martin Nordby

Fakta

Digitalisering av planprosessene

Fellestjenester PLAN er en regelverksplattform for å utvikle digitale selvbetjeningsløsninger for arealplansaker. Ferdig utviklet vil dette gi en enklere og mer forutsigbar plan- og byggesaksprosess.

I 2022 er tjenesten Varsel om planoppstart til berørte parter utvidet til også å gjelde forslag om Forenklet endring av planforslag.

Vi har også utviklet to tjenester som ennå ikke er satt i produksjon. Dette er Varsel om planoppstart til høringsmyndigheter, som en utvidelse av planoppstartsfasen, og Varsel om planoppstart til fasen for kunngjøring av høring og offentlig ettersyn.

Signering av ansvarsrett og kontrollerklæring

Digital signering er et viktig tiltak for å sikre fulldigital byggesaksprosess. Vi har innført e-signering på Fellestjenester BYGG basert på Digdirs fellesløsning eSignering. Tjenesten er godt mottatt og i løpet av 2022 er e-signering brukt blant annet i disse erklæringene:

- 121 291 erklæringer om ansvarsrett
- 149 627 erklæringer om samsvar
- 6 275 kontrollerklæringer ble signert gjennom signeringstjenesten for ansvarlige foretak

Disse nye tjenestene reduserer antall transaksjoner i Altinn med om lag 1,5 millioner og oppsummert sparer vi nær 10 millioner kroner årlig.

Foto: Carl Martin Nordby

Delmål 4

Styrke kunnskap om kvalitet og etterlevelse av regelverk

Byggeregler skal sikre oss at det som bygges har god kvalitet og aktørene i byggenæringen kan konkurrere på like vilkår. Etterlevelse av regelverket fordrer at det blir forstått. Derfor har vi også i året som gikk jobbet for å skaffe oss et bedre kunnskapsgrunnlag for hvordan regelverket blir forstått og overholdt. I tillegg har vi gjennomført langt flere tilsyn i byggvaremarkedet enn tidligere. Å veilede og formidle kunnskap om regelverket er sentralt for oss, enten vi møter næringen gjennom tilsyn, på nettsider, i webinarer eller på andre arenaer.

Kunnskap om effekt og etterlevelse av regelverket

Arbeidet med å styrke kunnskap om kvalitet og etterlevelse av regelverk er viktig for å kunne innrette virkemidler – for eksempel

regelverksutvikling, tilsyn og veiledning – på en måte som er effektiv og tar utgangspunkt i de største risikoområdene. På den måten kan vi oppnå god byggkvalitet og bedre og mer forutsigbare rammevilkår i BAE-næringen. I tillegg til å etablere en rolle som kunnskapskoordinator har direktoratet fokusert på følgende to forhold:

Utvikling av indikatorer for å måle tilstanden i bygningsmassen

Rundt 70 prosent av byggskadene er relatert til fukt, og vi har derfor utviklet en indikator for å måle fukttilstand i boligmassen. Basert på en gjennomgang av tilgjengelige datakilder, vurderer direktoratet at data fra digitale tilstandsrapporter ved boligsalg er best egnet til å måle fukttilstanden. Datakilden inneholder en stor mengde representative data og har mange målepunkter for tilstand i hver bolig.

Etterlevelse av regelverket i byggteknisk forskrift

DiBK har prioritert å utvikle en metodikk for å måle etterlevelse av brannregelverket fra og med TEK10. Arbeidet ble gjort sammen med Menon Economics. Menon peker på tre mulige datakilder som kan benyttes for å studere etterlevelsen av brannregelverket i byggteknisk forskrift. Datakildene er:

- data fra digitale tilstandsrapporter
- eksisterende data fra kommunenes tilsyn i byggesak
- nye data fra befaringer gjennomført av kommuner i forbindelse med tilsyn i byggesak

Direktoratets vurdering er at det eksisterende datagrunnlaget er mangelfullt når det gjelder informasjon om etterlevelse av brannregelverket, og at det er nødvendig å supplere med nye data for å få gjennomført en god analyse.

Oppdraget inneholder en opsjon for måling av etterlevelsen basert på den foreslåtte metodikken, og direktoratet vil vurdere om opsjonen skal utløses i 2023.

Effekten av produkttilsyn

I tildelingsbrevet for 2022 fikk direktoratet i oppgave å vurdere om og hvordan effekten av markedstilsynet kan måles på en mer hensiktsmessig måte, og å foreslå eventuelle endringer i rapporteringsplikten.

Vi har sett på mulige metoder for å måle effekten av markedstilsynet. Det er ulike tilnærminger som kan benyttes når effekter av tilsyn skal belyses. Effekten på produktnivå belyses best ved analyser på tallmaterialet fra tilsynene som er gjennomført. Vurderingene av virkningene av tilsyn på mer overordnet nivå (bedrift, bransje og samfunn) er vanskeligere å vurdere. Gode vurderinger av dette

krever kvantitative beregninger på basis av tallmateriale fra et representativt utvalg av virksomheter. Våre forslag til endringer i rapporteringsplikten ble oversendt til departementet i oktober 2022.

Kommunenes tilsyn i byggesaker

Kommunenes tilsyn i byggesaker er et viktig virkemiddel for å sikre etterlevelse av regelverket. Dette fører igjen til god kvalitet og færre feil ved bygging. Mange kommuner har ikke et aktivt tilsyn i dag. Direktoratet har som mål at flere kommuner skal komme i gang med tilsynsarbeidet.

Mangel på ressurser og kompetanse er viktige årsaker til at kommuner fører få eller ingen tilsyn. For å kunne drive en effektiv tilsynsvirksomhet må tilsynsaktiviteten også forankres politisk i kommunene.

Direktoratet har god kontakt mot kommunale tilsynsmedarbeidere. Direktoratet deltar også i Storbynettverket, som er en nettverksgruppe for de største kommunene.

Direktoratet har videreført samarbeidsprosjektet med kommunene, der direktoratet bistår små og mellomstore kommuner som fører tilsyn på de prioriterte tilsynsområdene. I 2022 var 34 kommuner påmeldt prosjektet. Noen av kommunene har gitt tilbakemelding på gjennomførte tilsyn. En av kommunene gjennomførte over 100 tilsyn på de prioriterte områdene i løpet av prosjektets varighet, uten tilførsel av ekstra ressurser.

Foto: Colourbox

Oppdrag fra 2022

Nr. 6/2022: DiBK skal vurdere hvilke opplysninger i tilstandsrapporten som kan være nyttig når direktoratet skal utvikle byggetekniske krav og kartlegge etterlevelse av byggeteknisk forskrift. DiBK skal skissere alternative måter å innhente og behandle opplysninger fra tilstandsrapporten for dette formålet. Frist: Etter nærmere avtale.

Direktoratet leverte en rapport til KDD 01.06.22. Data fra digitale tilstandsrapporter kan være nyttige for å sikre kunnskapsutvikling på flere områder, blant annet til å:

- utvikle indikatorer for å følge med på tilstanden i bygningsmassen
- kartlegge etterlevelse av regelverket
- utvikle byggetekniske krav og andre virkemidler

Vi pekte i rapporten på hvilken informasjon fra tilstandsrapportene vi vurderer at bør innhentes, og beskrev potensialet i å koble sammen disse dataene med andre datakilder for bredere analyser og innsikt.

Videre skisserte vi ulike måter å innhente data på.

Fakta

Tryggere bolighandel – veiledning om tilstandsrapporter

Ved salg av brukt bolig, lages det ofte en tilstandsrapport. Forskriften Tryggere bolighandel (avhendingslova) trådte i kraft 1. januar 2022, og den stiller nye minimumskrav til innholdet i disse tilstandsrapportene. Direktoratet har veiledningsansvar for kapittel 2 i forskriften.

Vi har gjennom året hatt dialog med bransjen og svart ut skriftlige spørsmål om ny forskrift til avhendingslova. For at veiledningen vi lager skal nå flest mulige, har vi løpende oppdatert nettsiden med ofte stilte spørsmål og svar. Informasjonen er rettet mot bygnings-sakkyndige som skriver rapporten, og de som skal kjøpe eller selge bolig.

Foto: Carl Martin Nordby

Fakta

Tall og fakta fra KOSTRA

Statistisk sentralbyrå (SSB) innhenter statistikk fra kommunene om byggesaksbehandling og tilsyn. Dette gir viktig kunnskap om kommunenes tjenesteproduksjon og kapasitet. Statistikken gir et grunnlag for å overvåke hvordan regelverket fungerer i praksis, og er nyttig i arbeidet med å videreutvikle regelverket. KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering)-tallene for 2021 viser at:

- Kommunene mottok totalt 94 352 byggesøknader. Dette er en økning på 5 prosent sammenlignet med 2020.
- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har økt jevnt med noen dager det siste året, men de fleste kommuner holder seg likevel i snitt innenfor fastsatte frister for alle typer søknader.
- I 14 prosent av de behandlede søknadene ble saksbehandlingsfristen overskredet. Dette er en stigende trend.
- 35 prosent av alle behandlede søknader var mangelfulle. Dette er en marginal forbedring fra året før.
- Antallet behandlede dispensasjonssøknader har økt med 1 prosent til 21 221. Av disse var 2 772 søknader om dispensasjon fra byggereglene.
- Antall tilsyn har sunket med 7 prosent til 5 077. Dette er det laveste nivået de siste 10 årene.
- Det gjennomsnittlige byggesaksgebyret for enebolig var på 16 198 kroner.

FNs bærekraftsmål 13 handler om å stoppe klimaendringene og bekjempe konsekvensene av dem.

Gjennom vårt informasjonsarbeid om gode og rimelige tiltak for energieffektivisering, ønsker vi å bidra til et lavere energiforbruk. Med informasjon og utvikling av regelverket arbeider vi for å gjøre huseiere og utbyggere i stand til å tilpasse seg klimarelaterte farer.

Fakta

Direktoratets markedstilsyn

Direktoratet fører markedstilsyn med byggevarer for å sikre at produsenter, importører og distributører oppfyller kravene til korrekt dokumentasjon av egenskapene til produktene. Egenskapene, for eksempel isolasjonsevnen til vinduer, påvirker kvaliteten til bygg og byggverk. For at ansvarlige foretak i byggesaker skal kunne velge de produktene som gir byggverket riktig kvalitet, er det viktig at produktenes egenskaper er dokumentert på en korrekt og troverdig måte.

Aktiviteter og resultater

Vi førte tilsyn med 344 ulike produkter, omsatt av totalt 96 aktører. Tilsynet dekket et bredt utvalg av produkttyper, og vi fulgte i hovedsak planen vi laget på starten av året. 241 tilsyn var valgt ut etter vår metode for risikobasering (proaktive tilsyn).

Vi mottok og vurderte 55 henvendelser om produkter med mangler. Tips er en viktig kilde til informasjon. Hele 103 tilsyn ble gjennom-

ført som følge av henvendelser direktoratet har mottatt (reaktive tilsyn). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for en tilsynssak ligger på 69 dager.

Gjennom året har vi jobbet aktivt med kommunikasjon og formidling for å øke og forsterke effekten av tilsynene. God informasjon om regelverket er en forutsetning for at det blir fulgt.

Vi har deltatt i nasjonale nettverk for markedstilsynsmyndigheter, samt i samarbeidsgrupper for markedstilsynsmyndigheter i EU. Direktoratet vurderer at deltakelsen er viktig fordi det bidrar til enhetlig praksis, og det er en god arena for å utveksle informasjon med andre markedstilsynsmyndigheter.

Måloppnåelse og effekt

Direktoratet hadde mål om tilsyn på 120 produkter i 2022. Som nevnt endte vi med 344 (både proaktive saker og reaktive saker) utførte tilsyn med produkter.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for en tilsynssak har gått opp fra 41 dager i 2021 til 69 dager i 2022. Vi målretter tilsynet mot de produktene hvor sannsynligheten for å finne feil er størst.

Markedstilsynet fungerer godt, men vi mener likevel at arbeidet med å effektivisere og målrette aktivitetene må fortsette.

Tabell 8: Aktiviteter og resultater for markedstilsynet 2017–2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall reaktive tilsyn igangsatt med firma	36	28	26	32	29	15
Antall proaktive tilsyn igangsatt med firma	98	90	67	100	90	81
Antall produkter, reaktive tilsyn avsluttet	22	26	18	27	33	103
Antall produkter, proaktive tilsyn avsluttet	117	259	112	111	100	241
Antall reaktive og proaktive tilsyn igangsatt med firma*				132	119	96
Antall produkter reaktive og proaktive tilsyn avsluttet*				138	133	344
Forhåndsvarsler	3	22	12	7	17	24
Vedtak	1	7	9	1	0	14
Antall tips	38	47	56	57	89	55
Avsluttede saker	139	282	130	138	133	344
Saksbehandlingstid			217	119	41	69

* Ny rapportering i 2020

Fakta

Tilsyn med behandlet trekledning til utvendig bruk

Produkter og byggevarer skal ha tilfredsstillende produktdokumentasjon etter byggevarerforskriften (DOK). I 2021 og 2022 har DiBK gjennomført tilsyn med behandlet trekledning til utvendig bruk, som er merket med ytelse Euroklasse D (brann). Vi har undersøkt om trekledningen har de egenskapene som kreves for denne Euroklassen. Tilsynet omfattet produkter dekket av NS-EN 14915:2013 Panelbord og kledningsbord av heltre – Egenskaper, evaluering av samsvar og merking.

Kledninger fra 51 produsenter og distributører var med i tilsynet. Tilsynet omfattet dokumentasjonskontroll og testing av utvalgte produkter. Brannegenskaper til overflate på utvendig kledning skal være merket på en skala fra A–F, hvor A1 er materialer som er helt ubrennbare, og F kan være svært brennbare materialer. I denne tilsynskampanjen testet vi et større antall av forskjellige typer behandlet

trekledning. I desember 2021 gjennomførte vi et digitalt informasjonsmøte med 75 deltagere fra virksomheter som var berørt av tilsynet. Vi gikk gjennom DiBKs rolle som tilsynsmyndighet, hvordan et tilsyn gjennomføres og hvilke krav vi stiller til produktdokumentasjonen.

I 2022 vurderte vi mottatt produktdokumentasjon for 249 produkter. Vi testet 11 behandlede trekledninger til utvendig bruk for brannpåvirkning hos et akkreditert prøvningslaboratorium. Målet med branntestingene var å sammenligne deklarererte ytelser i ytelseserklæring mot testing. Dialogen med produsentene og distributørene er god. Alle avvik i produktdokumentasjonen vil bli rettet og vi planlegger å avslutte tilsynskampanjen i 2023.

Foto: Dieter Hawlan, Mostphotos

Fakta

Prioriterte områder for kommunalt tilsyn

Departementet fastsetter hvert andre år tidsavgrensede krav om at kommunene skal føre tilsyn med særlige forhold (prioriterte tilsynsområder). Områdene er regulert i byggesaksforskriften § 15–3. Formålet er å sikre at kommunene fører tilsyn med utvalgte områder, enten på grunn av at det har skjedd endringer i regelverket, eller fordi det av ulike årsaker er behov for særskilt innsats.

I perioden 1. januar 2022 til og med 31. desember 2023 skal kommunene prioritere følgende tilsynsområder:

- At det er utarbeidet dokumentasjon for oppfyllelse av krav til sikkerhet mot naturfarer, jf. byggesaksforskriften § 5–4.
- At etablering av hybler eller boenheter i eksisterende bygg er omsøkt og lovlige, jf. byggesaksforskriften § 2–1 og § 2–2.

DiBK har gått aktivt ut mot kommunene for å informere om de prioriterte områdene for tilsyn.

Foto: Torbjørn Tandberg

Fakta

Tilsynsdagen

Tilsynsdagen ble arrangert for femte gang i 2022. Målet med konferansen er å gi faglig påfyll og støtte til tilsynsmedarbeidere i kommunene, og gi disse en arena hvor de kan skape nettverk og lære av hverandre.

I år ble konferansen gjennomført fysisk, med mulighet for å følge programmet digitalt. Om lag 170 personer deltok fysisk på Gardermoen, mens 110 personer fulgte sendingen digitalt.

Publikum fikk blant annet høre om tilsyn med hybler og boenheter, og tilsyn med brann-sikkerhet og ulovlighetsoppfølging. I tillegg holdt Vestby kommune et innlegg om hvordan kommunen har satt i gang en høy tilsyns-virksomhet uten å tilføre nye ressurser.

Arrangementet fikk meget gode tilbakemeldinger og mer enn 560 seere har vært innom opptakene fra fagdagen.

Foto: DIBK

Fakta

Byggesaksdagene

Byggesaksdagene er direktoratets årlige fagkonferanse for kommunale byggesaksbehandlere. I 2022 ble konferansen for første gang arrangert både fysisk og digitalt.

Tema for dagene var blant annet kommunens saksbehandling, naturfarer og dispensasjoner i strandsonen. Den første dagen ble det arrangert en minimesse, der deltakerne på konferansen kunne stille spørsmål til direktoratet på ni ulike faglige stands. I tillegg deltok 15 offentlige og private virksomheter med stand.

Direktoratet når bredt ut med Byggesaksdagene. Det var i overkant av 600 personer som hadde meldt seg på fysisk og mer enn 200 deltakere som fulgte den digitale sendingen. Totalt har over 2 400 seere vært innom opptakene fra fagdagene.

Byggesaksdagene er en viktig arena for å bygge kompetanse, dele erfaringer og knytte kontakt mellom kommunene. Evalueringen viser at over 85 prosent av deltakerne var tilfreds eller svært tilfreds med det faglige utbyttet.

Foto: Frode Nguyen Menes

Internasjonalt arbeid

Nordisk og europeisk samarbeid

DiBK arrangerte det nordisk webinarret Nordic Climate Forum for Construction 2022. Det var fjerde gangen arrangementet ble avholdt, og i år fikk vi også besøk av tre representanter fra EU som holdt hvert sitt innlegg. I forbindelse med webinarret arrangerte DiBK flere nordiske møter for programmene Nordic Network for Circular Construction og Nordic Sustainable Construction. Begge disse programmene er finansiert av Nordisk Ministerråd/Nordic Innovation og bidrar til at de nordiske landene har et godt samarbeid innenfor feltet livsløpsvurderinger (LCA) og klimagassutslipp fra bygg- og anleggsnæringen.

Direktoratet arrangerte Nordiske bygningsmyndigheters møte i Oslo 28.-29. april. Representanter fra bygningsmyndigheter i alle de nordiske landene deltok. Aktuelle tema knyttet til bygningsregelverket, både nasjonalt og felleseuropeisk, ble diskutert.

Standardisering og EU-regelverk

For EU er standardisering et hovedvirkemiddel for å bygge et felles marked og for å sikre måloppnåelse innenfor viktige politikk-områder. Standard Norge representerer Norge i CEN, den europeiske standardiseringsorganisasjonen, og er forpliktet til å erstatte overlappende norske standarder med europeiske standarder. EU har identifisert byggsektoren som en av åtte prioriterte sektorer for grønn omstilling. Her vil også digitalisering og innføring av bygningsinformasjonsmodellering (BIM) være et sentralt virkemiddel. DiBK deltar i dette arbeidet sammen med næringen. Norsk forvaltning og byggenæring er ledende innen digitalisering.

EU har iverksatt utredningsprosjekter for digital byggesaksprosess, Digital loggbok for bygninger og Digitalt byggevarepass. Disse bygges delvis på BIM-standarder utviklet i CEN. DiBK følger med på det arbeidet som

gjøres i EU da det kan påvirke tilsvarende aktiviteter i Norge i framtiden.

Veiledning og kommunikasjon

Veiledning om regelverk

Vi mottar daglig spørsmål om regelverket. I 2022 svarte vi på over 4 100 henvendelser på telefon og omtrent 1 900 skriftlige henvendelser om regelverket. Antall besvarte telefonhenvendelser har ligget på samme nivå de tre siste årene. Antall skriftlige henvendelser har gått ned med 18 prosent siden i fjor. Vi opplevde også en nedgang i skriftlige henvendelser året før.

Direktoratet var helt eller delvis riktig instans i 75 prosent av tilfellene. Mange som kontakter oss er privatpersoner. Nær halvparten av disse måtte henvises til byggesaksavdelingen i kommunen.

Tallene viser en gjennomsnittlig tilfredshet på 4,26 av 5 blant de brukerne som kontaktet

oss på telefon. Når det gjelder de skriftlige henvendelsene svarer 6 av 10 at de i stor eller svært stor grad fikk svar på det de lurte på. De som er mindre fornøyde peker på lengre

svartid enn forventet, og at de ønsker mer konkrete vurderinger i enkeltsaker enn det direktoratet har myndighet til å gi.

De som tar kontakt med oss:

- Privatpersoner 35 %
- Ingeniører 12 %
- Arkitekter 22 %
- Andre 15 %
- Kommuner 16 %

Webinarer

Direktoratet jobber kontinuerlig med å spre kunnskap om regelverket til brukerne. I 2022 gjennomførte vi flere webinarer om temaer som vi får mange henvendelser om, blant annet ny veileder om arbeid på eksisterende bygg og veiviser for prosjektering av trapp. Vi har opplevd en stor interesse blant publikum, og mellom 343 og 1090 personer meldte seg på webinarne.

Innhold rettet mot privatpersoner

Direktoratet har utviklet flere veivisere og annet veiledningsmaterieell rettet mot privatpersoner. Veiviserne ble fortsatt mye brukt i 2022, men har en gjennomsnittlig nedgang i antall besøk på rundt 20 prosent. Vi antar at denne nedgangen har sammenheng med redusert byggeaktivitet.

Veiviseren for garasjer og frittliggende bygninger er den som har vært mest populær, med hele 114 000 besøk.

Nye digitale veiledere

Veileder om arbeid på eksisterende bygg

På oppdrag fra departementet lanserte direktoratet i begynnelsen av februar 2022 en digital veileder om arbeider på eksisterende bygg. Veilederen forklarer sentrale begreper i regelverket om eksisterende bygg slik som hovedombygging, vesentlig endring, vesentlig reparasjon og vedlikehold. Den gir også hjelp med å forklare når byggearbeider blir søknadspliktige og om tekniske krav gjelder for disse arbeidene. Veilederen har blant annet blitt presentert på Landskonferansen i plan- og bygningsrett for statsforvalterne, og på den årlige plan- og byggesakskonferansen til Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Veilederen har fått gode tilbakemeldinger og hadde omtrent 45.000 besøk i 2022. Mest populært er innholdet om arbeider på vindu, fasadeendring, bruksendring og en tabell som gir hjelp til å vurdere hvilke regler som gjelder.

Veileder om visuelle kvaliteter

Direktoratets visjon er «gode bygg for et godt samfunn». Med gode bygg mener vi bygninger som har gode visuelle kvaliteter. For å spre informasjon om hva som er gode visuelle kvaliteter ved bygninger har vi utviklet en digital veileder. Første versjon av veilederen gjelder tilbygg til småhus og ble pilotert på vår nettside sommeren 2022.

Å vurdere visuelle kvaliteter til byggverk krever kunnskap og ikke alle beslutningstakere i byggesaker sitter med slik fagkompetanse. Den digitale veilederen skal på en brukervennlig måte spre kunnskap om visuelle kvaliteter ut til målgruppen. Verktøyet retter seg primært mot boligeiere, men vil også fungere som støtte for prosjekterende og saksbehandlere i kommunene. Veilederen skal bidra til en felles forståelse av temaet og sikre en effektiv tidsbruk for planleggere og kommunale saksbehandlere.

Direktoratets nettsider

Direktoratets nettsider, dibk.no, hadde 11,5 millioner sidevisninger i løpet av 2022. Dette er en nedgang i antall besøk på nær 12 prosent sammenliknet med 2021. Brukere av nettsiden er både kommuner, byggenæringen og privatpersoner som ønsker å bygge ut på egen eiendom. Det er sentralt for DiBK å nå brukere og dele data om regelverket på så mange plattformer som mulig. I 2022 har vi derfor skiftet ut nettstedets publiseringsløsning til en versjon som legger bedre til rette for effektiv deling av data og veiledere om regelverk.

Presse og sosiale medier

Tematikk som omhandler byggenæringen, engasjerer både i pressen og sosiale medier. I pressen var det stort engasjement rundt saker som nye regler for en grønnere byggenæring og sikkerhetsnivået på trekledning.

Sommeren 2022 var det mange som skrev om, og debatterte, mangelen på hybler som tilfredsstillt kravene i byggteknisk forskrift.

Her var vi proaktive i møte med pressen, da vi ønsker å bidra til kunnskap blant utleiere, leietakere og kommuner om gode og trygge boforhold.

I sosiale medier deler vi nyheter fra direktoratet, våre råd om alt fra ENØK-tiltak til bygging av terrasser og veiledning for den profesjonelle aktør i byggenæringen. Årets mest populære innlegg på LinkedIn, var direktør Per-Arne Hornes kronikk om ombruk av brukte byggevarer, som først sto på trykk i Dagsavisen. På Facebook var det våre råd til privatpersoner som ønsker å installere varmepumpe, som fikk den største spredningen.

Informasjon om energieffektivisering

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ble høsten 2022 utpekt som ENØK-koordinator. NVE, DiBK og andre statlige organer har utviklet en informasjonskampanje og nettside om energieffektivisering. DiBKs nettsted smartereoppussing.no er benyttet i arbeidet.

Foto: Carl Martin Nordby

Del 4 — Styring og kontroll i virksomheten

Overordnet vurdering av styling og kontroll i virksomheten

Direktoratet arbeider kontinuerlig for god styling og kontroll, og benytter mål- og resultatstyring. I 2022 har vi arbeidet videre med utvikling av systemer og rutiner, og vi baserer oss i stadig større utstrekning på veiledninger fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Det har også i år vært et godt samspill med departementet. Vi har fått tydelige oppdrag og hatt god dialog for å sikre felles oppdragsforståelse og fleksibilitet i oppgaveløsningen.

Dialogen med Riksrevisjon er konstruktiv, og den benyttes som en mulighet for læring og forbedring.

Videreutvikling av virksomhetsstyringen

I 2022 har vi arbeidet spesielt med:

- Virksomhetsstyring gjennom fastsettelse

av tydelige mål, konkrete oppgaver og rapportering på prosjektgjennomføring, økonomi og ressursbruk.

- Kompetansekartlegging og tilrettelegging for kompetanseutvikling.
- Videreutvikling av ressursbudsjettering på oppgaver og prosjekter, både når det gjelder økonomiske midler og tidsbruk.
- Digitalisert kvalitetsstyringssystem for prosesskartlegging, rutinebeskrivelser og systemstøtte.

Vi har lagt vekt på videreutvikling av virksomhetsstyringen og merker resultatene av dette. Med god intern kontroll kan vi korrigere avvik og gjøre eventuelle andre justeringer for å øke effektiviteten og produktiviteten. Direktoratet må kunne reagere raskt dersom det oppstår nye behov som krever omdisponering av ressurser og dialog med vårt departement om prioriteringer.

Økonomi

I 2022 forventet vi å komme tilbake til et kostnadsbilde som liknet normalårene før pandemien. De to foregående driftsårene, med lokale, regionale og nasjonale restriksjoner, ga direkte konsekvenser på driftsnivået. Dette gjorde budsjettanslagene for 2022 noe mer krevende, særlig med tanke på tidligere erfaring med indeksregulering av enkelte kostnadsposter. Gjennom stram styling av driftsbudsjett, kontroll av innkjøp og gjennomgang av avtaler, klarte vi å komme godt innenfor rammen totalt for året.

Ledelse

For å sikre at ledergruppen jobber med de rette sakene til rett tid, har det blitt gjort noen justeringer i ledermøtet. I tillegg har vi justert organisasjonen, ved at en nyopprettet stilling som assisterende direktør har fått et operativt oppfølgingsansvar for tre fagavdelinger. Med et nytt mellomledernivå på plass, har vi også oppnådd en effektivisering av ledergruppens arbeid. I 2022 har ledermøtene i større grad hatt en strategisk orientering med fokus på leveranser i styringskalenderen.

Risikostyring og Internkontroll

Direktoratet har fortsatt å videreutvikle systemer for styring og kontroll for oppgave- og prosjektgjennomføring. Til alle prosjekter lages det en risikoanalyse. For de mest sentrale prosjektene, der den identifiserte risikoen er størst, blir selve risikoanalysen presentert for departementet som del av den faste styringsdialogen mellom departement og direktorat. Risikostyring er også innarbeidet som del av det faglige styringssystemet i direktoratet, og er del av styringsdialogen med departementet gjennom året.

Miljøfyrtårn

Ordningen med Miljøfyrtårn krever at virksomheten resertifiseres hvert tredje år for å sikre kontinuerlig forbedring og god miljøstyring. DiBK fikk godkjent sitt Miljøfyrtårn-sertifikat for tre nye år.

Informasjonssikkerhet og beredskap

Direktoratet arbeider kontinuerlig med informasjonssikkerhet og forbedring av systemer for å håndtere dette. Strategi og overordnet mål for informasjonssikkerhet ble behandlet og vedtatt i ledermøte 30. juni, og videre arbeid med implementering er satt i gang. Ved anskaffelse av nye systemer stiller vi krav til informasjonssikkerhet i kravspesifikasjonen. For eksisterende systemer foretar vi jevnlig kontroll for å verifisere at informasjonssikkerheten blir ivaretatt. Avvik etter personvernforordningen rapporteres til Datatilsynet, i tråd med deres beskrivelse av beste praksis.

Kunnskap og holdninger blant medarbeidere er sentralt i alt arbeid med informasjonssikkerhet. Det ble også i år gjennomført en informasjons- og holdningskampanje i

oktober, som er den nasjonale sikkerhetsmåneden. I tillegg arbeider vi hele året med bevisstgjøring og oppfølging i våre digitale flater og på fysiske møteplasser.

Sikkerhets- og beredskapsstyringen i direktoratet er forankret i en krisehåndteringsplan, som oppdateres ved behov. Vi har gjennomført en beredskapsøvelse, hvor samtlige ledere og andre ansatte med operativt ansvar i krisestaben deltok. Vararepresentanter for kriseledelsen var også tilstede, for å sikre bred forankring, forståelse og oppfølging.

Fakta

Avhengigheter

DiBK benytter nasjonale felleskomponenter (deler av en IT-løsning) der det behov, og har opparbeidet avhengigheter til felleskomponenter som Altinn, ID-porten, BRREG, SvarUt og matrikkel-/kartdata. Felleskomponenter kan være ustabile eller utilgjengelige. I forbindelse med vår egen felleskomponent, Fellestjenester PLAN og BYGG, har vi innført overvåkning og kontinuerlig vaktordning for å redusere faren for at driftsforstyrrelser påvirker tilgjengeligheten til systemet.

Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

DiBK leier lokaler i Mariboers gate 13 i Oslo og i Hunnsvegen 5 på Gjøvik. Lokalene utvikles og vedlikeholdes kontinuerlig. Leieavtalen i Mariboers gate 13 er forlenget til 31. desember 2026. Høsten 2022 ble det igangsatt dialog for en prolongering av lokalene i Hunnsvegen til 31. desember 2025.

Materielle verdier på arbeidstedene er sikret med alarm og tilgangskontroll. Det var ingen avvikshendelser i 2022. Mobile enheter med bærbare maskiner og mobiltelefoner er standard utstyr for alle. I 2022 har vi erfart at rutiner for oversiktskontroll, gjenfinning og fjernsletting av enheter ved tap, gir god kontroll på de bærbare enhetene.

Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen

Sykefravær

Sykefraværet i direktoratet endte for 2022 på 6,6 prosent. Dette er en økning og skyldes i hovedsak langtidssykemeldinger. Egenmeldt korttidsfravær var på 1,8 prosent og to fravær er meldt inn som arbeidsrelatert. Samlet er fraværet noe over målsettingen i henhold til Arbeidsmiljøutvalgets (AMU) handlingsplan.

I 2022 satte vi søkelys på psykisk helse. I samarbeid med bedriftshelsetjenesten tilbød vi en pakke med korte informasjonsvideoer om mentale helse, kollegastøtte og selvhjelp.

I 2021 innførte vi en fleksibilitetspolitikk som gir mulighet for å benytte hjemmekontor eller arbeide fra annet sted, dersom arbeidsoppgavene tillater dette. Ordningen ble evaluert våren 2022 i samarbeid med organisasjonene, AMU og ledergruppen. I tillegg sendte vi ut en spørreundersøkelse hvor alle ansatte fikk

gi tilbakemelding på ordningen. Resultatet viser at ansatte er tilfredse med ordningen og den forlenges som den er. Ny evaluering vil bli gjennomført våren 2023.

Medarbeiderundersøkelse

Annet hvert år gjennomfører vi en medarbeiderundersøkelse i direktoratet. I 2022 ble den gjennomført på høsten. Undersøkelsen viser hovedsakelig resultater tilsvarende andre statlige virksomheter, men vi har en svak tilbakegang i resultater knyttet til fysisk arbeidsmiljø og utnyttelse av digitale verktøy sammenlignet med 2020.

Antall ansatte og deltid

Ved utløpet av 2022 hadde direktoratet 88 ansatte. Kjønnfordelingen er 55 kvinner og

33 menn. To av stillingene var bemannet med vikariater, en med engasjement. To ansatte, en mann og en kvinne, er ansatt i frivillige deltidsstillinger. Dette er samme antall som foregående år.

Kjønnfordeling

Direktoratet har en aktivitets- og redogjørelsesplikt (ARP). Dette skjer fortløpende og er for 2022 utarbeidet i samarbeid med representanter fra AMU og de tillitsvalgte.

Kvinneandelen i direktoratet er på 62,5 prosent. ARP-rapporteringen viser at det i de ulike stillingskategoriene er en god fordeling mellom kjønnene, men med noe overvekt på kvinnelige ledere på avdelings- og seksjonsnivå.

Fakta

Effektivisering og tiltak for redusert konsulentbruk

DiBK har gjennom flere år hentet inn spesialisert kompetanse gjennom konsulentinnkjøp, finansiert hovedsakelig av Post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling. I 2022 startet vi arbeidet for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Målsettingen er å sikre en bedre organisering for å videreutvikle kompetanse, arbeidsmetodikk og tverrfaglig samarbeid, slik at vi opprettholder gode og effektive leveranser med tanke på framtidens utfordringer i byggenæringen.

I oppstarten av arbeidet har vi kartlagt intern kompetanse, samt behovet for kompetanseutvikling og ny tilførsel av kompetanse. Vi har også gjennomført en ansettelse som vil styrke oss i det internasjonale arbeidet, særlig mot EU/EØS.

I tillegg planlegger vi å styrke prosjektlederkompetansen. Dette, sammen med et større kartleggingsarbeid i forbindelse med en pågående omorganisering, vil hjelpe oss når vi skal kutte konsulentbruken ytterligere.

Våre innkjøp av konsulenttjenester dreier seg i all hovedsak om forskningsoppdrag til anerkjente forskningsmiljøer og IKT-bistand til utvikling av digitale tjenester.

Konto 6722 – Konsulenttjenester til kommunikasjonsrådgivning, design mv. omhandler i stor grad innkjøp av grafiske tjenester. Våre utgifter til her utgjorde om lag 200 000 kroner i 2022. Dette er en reduksjon fra 2021 med i overkant av 800 000 kroner.

Foto: Unsplash

Likestilling, inkludering og mangfold

Aktivitets- og redegjørelsesplikten pålegger arbeidsgivere å jobbe for likestilling og mot diskriminering. I prosessen skal arbeidet dokumenteres. ARP gir gode indikatorer og verktøy, slik at vi fanger opp eventuelle utfordringer eller skjevfordelinger på området. Samlet sett har direktoratet fått lønnsforskjeller mellom kjønnene i de ulike stillingskategoriene. Der det er forskjell, kan dette skyldes at det er ulike krav til utdanning innenfor samme stillingskategori i ARP-oversikten, samt at det er noe ujevn ansiennitet for kvinner og menn i samme stillingskategori. Det er også to stillinger for mellomledere, som per dags dato er besatt med fungerende, noe som også til en viss grad påvirker lønnsforskjeller.

Lønnsutvikling skjer gjennom god dialog med de ansattes foreninger, der særlige forhold diskuteres i forkant som grunnlag for lokale forhandlinger. DiBK sin lønnspolitikk ble revidert i 2022 i samarbeid mellom ledelsen og representanter for de tillitsvalgte, og den

ble deretter vedtatt i ledermøtet. Vi har ingen varslede tilfeller som gjelder diskriminering. Formaliserte krav til videre utvikling i rapporteringen, sammen med resultater fra arbeidsmiljøundersøkelser, gir oss mer detaljert oversikt og faktagrunnlag for å vurdere risiko på området.

Målsettingene knyttet til arbeidet for likestilling og mot diskriminering, er forankret i direktoratets lønnspolitikk og i virksomhetens personal og HMS-håndbok. Her finnes også detaljerte varslingsrutiner knyttet til kritikkverdige forhold, herunder trakassering.

Direktoratet har fokus på inkludering og mangfold når vi rekrutterer. Direktoratet og Husleietvistutvalget (HTU) samarbeider og har en lærlingplass innenfor utdanningsretningen Service og samferdsel: Kontor og administrasjonsfaget. Gjennom dette samarbeidet kan vi gi opplæring innenfor opplæringsplanen med bistand fra OK stat. Lærlingperioden for

2020–2022 ble avsluttet etter vårsemesteret. En ny lærling fikk tilbud for perioden 2022–2024, men valgte å trekke seg fra stillingen. Vi valgte da å ta inn en hospitant fra Kommunal- og distriksdepartementet for et halvt år.

Vi valgte å utsette oppstart av statens traineeprogram til våren 2023, grunnet krevende økonomi- og ressursituasjon. Vi har derfor ikke oppnådd målsettingen for inkluderingsdugnaden for 2022.

Tabell 9: Tilstandsrapportering (kjønn) 2022

		Andel kvinner		Lønns gj.snitt fast lønn		Kvinnens % andel av gj.snittslønn	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Legemeldt sykefravær		Tiltak 1*	
		Tot		K	M		K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
		Ant.		år	år		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Totalt i virksomheten	I fjor	93	62%	697 850	733 536	1,0	1,7	2,9	1,2	0,4	3	-	3	7	-	9
	i år	88	63%	726 156	761 073	1,0	1,8	3,0	1,1	-	2	-	6	4		
Toppleidelse	I fjor	1	0%		1 325 000											
	i år	2	50%	1 200 000	1 373 000	0,9										
Mellomledelse	I fjor	10	70%	915 748	1 027 433	0,9										
	i år	9	67%	971 886	958 382											
Fagleder	I fjor	5	40%	990 697	935 449	1,1										
	i år	6	50%	994 630	959 631	1,0										
Seniorstillinger	I fjor	37	62%	751 406	724 403	1,0					4					
	i år	38	61%	765 092	757 649	1,0					4					
Saksbehandlere	I fjor	37	65%	566 613	605 083	0,9	4,2	7,7	8,3	7,7	14					
	i år	33	64%	573 835	609 927	0,9	4,8	8,3	9,5	-						
Kontortilsatte	I fjor	3	67%	471 650	452 400	1,0										
	i år	2	100%	485 848	-											

Definisjon på kategorier:

Mellomledelse: Avdelingsdirektør, kommunikasjonssjef, seksjonsleder

Fagledere: Fagdirektører og sjefingeniører

Seniorstillinger: Seniorrådgivere, senioringeniører og seniorarkitekter

Saksbehandlere: Rådgivere, arkivleder, avdelingsingeniører og overingeniører

Kontortilsatte: Førstekonsulenter

Del 5 — Vurdering av framtidssikter

Byggenæringen er vår største fastlandsnæring og en viktig sektor for å nå klimamålene

DiBK jobber for bærekraft og forenkling i byggenæringen, uten at det går på bekostning av sikkerhet og bokvalitet. Snarere tvert imot, målet er at digitalisering og effektivisering av byggesaksprosessene skal bidra til enda bedre kvalitet når vi bygger.

Klima, miljø og energi

Klimaendringene er vår tids største utfordring. Det er nødvendig med en kraftig reduksjon av klimagassutslipp og en bærekraftig forvaltning av ressurser, blant annet gjennom energieffektivisering, avfallsreduksjon og ombruk av byggevarer. Vi må tenke sirkulært og vi må hele tiden ta i bruk ny kunnskap og teknologi.

Byggenæringen skaper store klimagassutslipp under selve byggeprosessen. Næringen må bli

bedre på avfallshåndtering og vi må ha fokus på hva slags materialer vi bruker. Samtidig har høye energipriser, og en usikker situasjon i kraftmarkedet, gitt økt oppmerksomhet på energibruk i bygg. Bygningsmassen står for en betydelig andel av energibruken i Norge. Energibehovet i eksisterende bygg må reduseres, samtidig som vi skal legge til rette for at både nye og eksisterende bygninger kan bidra med økt egenproduksjon av fornybar energi.

Klimaendringene er ikke noe som kommer, de er her allerede, og vi må tilpasse oss. Dagens bygningsmasse er ikke nødvendigvis tilpasset et våtere og ville vær. Klimaendringene vil gjøre det nødvendig med bedre håndtering av overvann, men de vil også utfordre oss på hvor og hvordan vi bygger. Et viktig oppdrag DiBK har fått, er å arbeide videre med lov- og forskriftskrav for sikkerhet mot naturfarer.

Byggeregler som er enkle å forstå og bruke

Regelverket på bygningsområdet er omfattende og forutsetter god kompetanse hos kommuner, byggenæring og publikum. Ved å tilrettelegge reglene for digital bruk og digitalisere byggeprosessene, bidrar vi til færre byggfeil, økt produktivitet i næringen og mindre ressursbruk i kommunen. Vi skal ikke bare arbeide for å tilrettelegge det byggetekniske regelverket, TEK17, for digital bruk og automatisk regelsjekk, men også tydeliggjøre kravene til søknad og dokumentasjon i byggesaksforskriften, SAK10. Samlet sett blir dette en effektivisering som hele sektoren vil nye godt av.

Digitalisering

Vi vil ikke oppnå en grønn byggenæring uten gjennomgående digitalisering av hele byggeprosessen. Vi må digitalisere alt fra plansaker, via byggesøknader til omsetning av materialer – både nye og ombrukte. Det betyr at vi må dele data på en bedre og mer effektiv måte enn i dag.

DiBK skal i årene som kommer være en pådriver i næringens digitaliseringsarbeid og tilrettelegge for digital dataflyt gjennom hele verdikjeden. Vi skal se nærmere på hvordan dokumentasjonen i byggeprosjekter kan produseres i en enhetlig digital struktur og standardisert digitalt format. Det vil i framtiden gi oss kunnskap som alle i sektoren vil nyte godt av, samtidig som næringsinteresser kan samarbeide bedre gjennom hele verdikjeden.

Vår største digitale satsning er Fellestjenester BYGG, den digitale regelverksplattformen som kontrollerer og sender inn byggesøknader til riktig kommune. I løpet av fjoråret ble vi i flere sammenhenger bedt om å presentere hvordan vi har arbeidet steg for steg, etter tanken om små sikre suksesser. Vi lager virksom-

hetskritiske tjenester for mange i byggebransjen og fortsetter arbeidet med å videreutvikle Fellestjenester BYGG for fullt. Vi ønsker å få med flere sektormyndigheter inn i plattformen, slik at aktørene får større grad av selvbetjening i byggesaksprosessen. I tillegg er digitale tilstandsrapporter, klimagassregnskap og ombrukskartlegginger verktøy vi ønsker å utvikle sammen med aktørene.

En digitalisering av planprosessen vil også ha stor betydning for effektive byggeprosesser med god medvirkning fra de som berøres. Vi vil i årene som kommer jobbe videre med tematikken, etter modellen fra Fellestjenester BYGG.

Forsvarlig byggkvalitet

Forsvarlig byggkvalitet handler i stor grad om at boliger og bygg er sikre. Informasjon og veiledning er viktig for at aktørene i byggenæringen og kjøpere av byggtjenester kan ta velinformerte valg. Valg som gir forsvarlig byggkvalitet, færre byggfeil og skader, og som bidrar til bærekraftige løsninger. Veiledningsarbeidet, både i form av digitale hjelpemidler

og direkte kontakt med sluttbruker, videreutvikles kontinuerlig for at vi skal nå flest mulig.

DiBK har ansvaret for tilsyn med byggevarer. Ved å utføre tilsyn sikrer vi at regelverket etterleves og at produkter som brukes i byggverk har tilfredsstillende dokumentasjon og ikke utgjør en risiko for helse, miljø og sikkerhet. Tilsynsvirksomheten gjennomføres i god dialog med næringen og vi vil fortsette å legge vekt på veiledning og bistand til produsenter og leverandører.

Tilsyn i byggesaker er derimot et kommunalt ansvar, men hvor direktoratet veileder kommunene i arbeidet. For 2023 har vi bedt kommunene om å rette tilsynet mot hybler og utleieboliger. Dette er ekstra viktig når vi vet at det i pressområder er mangel på utleieboliger. Presset forsterkes ytterligere av at Norge tar imot flere flykninger i forbindelse med krigen i Ukraina.

Endringsvilje

Til slutt vil jeg ta med sitatet fra filosofen Heraklit: «Det eneste konstante er endring». DiBK skal bidra inn i en næring hvor endringstakten må være ekstra høy i årene som kommer. Slik må det være, all den tid byggenæringen er ansvarlig for store deler av klimagassutslippet og avfallsproduksjonen i Norge. Da er det viktig å ha en organisasjon i ryggen hvor endringsviljen er stor, og medarbeidere er villige til å kaste seg over nye løsninger og ny teknologi. I DiBK endrer vi nå måten vi er organisert og jobber på. Mine kolleger møter endringene med stort engasjement og pågangsmot, og det sier meg at vi vil være godt rustet til å løse oppgavene som ligger foran oss.

Foto: Torbjørn Tandberg

Del 6 — Årsregnskap

Direktoratets mål er, gjennom strukturert styring og kontroll, å ha tilstrekkelig sikkerhet til inndekning av uforutsette merutgifter, samt muliggjøre realisering av ønskede investeringer og satsninger innenfor den tildelt rammen.

Ledelseskommentarer årsregnskapet 2022

Den økonomiske utviklingen er beskrevet i rapporteringer til departementet gjennom året. Det endelige resultatet for 2022 kan i korte trekk beskrives slik:

- Kap. 0587, post 01 – Driftsutgifter gjøres opp med en mindreutgift på 3,3 %, som tilsvarer kr 3 600 779. Beløpet søkes overført til 2023.
- Kap. 0587, post 22 – Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling gjøres opp med en mindreutgift på 2,7 % som tilsvarer kr 1 308 000. Beløpet søkes overført til 2023.
- Kap. 3587, post 01 – Diverse inntekter viser en merinntekt på 41,9 % som tilsvarer kr 47 361.
- Kap. 3587, post 04 – Sentral godkjenning endte opp med en mindreinntekt på 1,7 % som tilsvarer kr 620 739. Mindreinntekten er korrigert gjennom økt bevilgning på kap. 0587, post 01.

Utgifter kap 0587 post 01 Drift

2022 har vært et krevende år når det gjelder å anslå endelig resultat. Vi har derfor hatt fokus på en rekke innsparingstiltak gjennom året. Vi har lykket godt med å justere kostnadsnivået, og vi har i tillegg et meget positivt utslag på det endelige resultatet. Dette henger sammen med den nye måten å beregne faktisk avsetning til Statens pensjonskasse.

Posten dekker direktoratets lønns- og drifts-kostnader, og mindreutgiften ble på 3,6 mill. kroner etter justering av merinntekt for Sentral godkjenning.

Vi varslet i revidert nasjonalbudsjett (RNB) en reduksjon for den sentrale godkjenningsordningen for foretak med ansvarsrett, som så ut til å bli 2,1 mill. kroner lavere enn lagt til grunn i opprinnelig budsjett. Her ble vi kompensert med at driftsutgiftene kun ble redusert med 1,7 mill. kroner.

Utgifter kap 0587 post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling

Posten skal bidra til kunnskapsutvikling og informasjonsformidling om bygningspolitiske temaer, og den finansierer utredninger og våre eksterne samhandlings- og kommunikasjonsaktiviteter. Stortinget vedtok en bevilgning for 2022 på 44,9 mill. kroner. For 2021 og 2022 holdt departementet tilbake 1 mill. kroner per år for å finansiere doktorgrad hos OsloMet ved Housing Lab, jf tildelingsbrevene for 2021 og 2022. I 2021 belastet ikke departementet ovennevnte kappost. Midlene ble derfor overført til 2022, og samlet beløp i 2022 var 2 mill. kroner. Belastningen av midlene er gjennomført direkte i statsregnskapet. Bevilgningen til DiBK ble etter fratrukk 42,9 mill. kroner.

DiBK bevilget 1,5 mill. kroner til oppfølging av Bygg21 i 2022. Dette er det siste året med direkte oppfølging. Bruken av midlene er fulgt

opp med bevilgningsbrev og rapportering. Mindreutgiften ble på kr 1 308 000, noe som tilsvarer 2,7 prosent av sum bevilgning.

Inntekter kap 3587 post 4 Sentral godkjenning

Sentral godkjenning skal være selvfinansierende gjennom gebyrene. Årsgebyret for foretak som har sentral godkjenning var i 2022 på kr 3 100.

Det ble foretatt en endring i statsbudsjettet i desember hvor bevilgningen ble redusert med 2,1 mill. kroner. Bakgrunnen var at gebyrinntektene anslagsvis så ut til å bli 2,1 mill. kroner lavere enn forventet. Driftsbudsjettet ble redusert med kun 1,7 mill. kroner med samme begrunnelse. Gebyr fra 12 012 foretak er inntektsført og utgjorde 37,2 mill. kroner. I forhold til budsjettert inntekt ble merinntekten 620.739 kroner. Årsakene til nedadgående gebyringang er knyttet til fortsatt usikkerhet knyttet til Sentral godkjenning inntekter, da vi ser at det også i 2022 er nedgang i antall betalende foretak.

Merinntekten er i tråd med selvfinansieringen for ordningen, og er ført som økning i driftsbudsjettet.

Kap 3587 post 1 Diverse inntekter

På denne posten føres inntekter fra overtredelsesgebyrer knyttet til feilaktige opplysninger eller uriktig bruk av godkjenningmerket for sentral godkjenning, samt uriktig produktdokumentasjon for byggevarer, der direktoratet er tilsynsmyndighet. For 2022 ble samlet gebyrinntekt på kr 159 000, mens budsjettert inntekt var på kr 112 000.

Belastningsfullmakter

Belastningsfullmakt fra Kommunal- og distriktsdepartementet på kapittel 500 post 21 til bruk for å videreutvikle Fellestjenester PLAN som en nasjonal verktøykasse for digitale selvbetjeningsløsninger i arealplan-saker. Bevilgningen var på kr 4 650 000 og hele beløpet ble benyttet.

Foto: Ole Walter Jacobsen

Belastningsfullmakt fra Klima- og miljødepartementet på kapittel 1400 post 21 og 76 for å drifte sekretariatsfunksjonen til Samordningsrådet for digitalisering. Midlene skal brukes til DiBKs arbeid for å gjennomføre pilotprosjekter og høste erfaringer knyttet til utvikling og flyt av digitale produktdata for byggevarer, med særlig potensial for økt ombruk. Bevilgningen var på post 21 kr 1 250 000 og post 76 kr 464 000. Bevilgningene ble benyttet fullt ut.

Avtale med Direktoratet for økonomistyring

Direktoratet for byggkvalitet er fullservicekunde for lønns- og regnskapstjenester hos Direktoratet for økonomistyring, men har et selvstendig ansvar for all regnskapsføring. Vi bruker standard kontoplan og fører regnskap etter kontantprinsippet.

Avtale med Statens innkrevingsentral

Direktoratet har en avtale med Statens innkrevingsentral om innkreving av tvangsmulkt og overtredelsesgebyrer med hjemmel i plan- og bygningsloven. Belastningsfullmakten føres på vårt inntektskapittel 3587 post 01. For 2022 ble det krevet inn til sammen kr 159 000.

Revisjon av regnskapet

Riksrevisjonen gjennomfører kontroller og revisjon av direktoratets regnskap.

Oslo, 15. mars 2023
Per-Arne Horne

Foto: Torbjørn Tandberg

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for Direktoratet for byggkvalitet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret.
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og arts-kontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt, nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgnings-

rapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen Samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og arts- kontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen *Sammenheng mellom avregning med statskassen* og mellomværende med statskassen bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Notene viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifikasjon av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3,

er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2022

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindreutgift	Postert på avgitte belastnings fullmakter*	Avvik fra tildeling
0587	Direktoratet for byggkvalitet	01	Driftsutgifter	A, B	107 902 000	104 921 959	2 980 041		
0587	Direktoratet for byggkvalitet	22	Kunnskapsutvikling og informasjon	A, B	47 317 000 ¹	44 055 665	3 261 335		
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Miljødep. driftsutgifter		1 250 000 ²	1 250 000			
1400	Klima- og miljødepartementet	76	Støtte til nasjonale og internat. miljøtiltak		464 000 ³	464 000			
0500	Kommunal- og distriktsdepartementet	21	Kom. og dis. dep, spes driftsutg.		4 645 000 ⁴	4 645 050			
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten		0	12 419 516			
Sum utgiftsført					161 578 000	167 756 190			

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2022	Merinntekt og mindreinntekt(-)	Postert på avgitte belastnings fullmakter*	Avvik fra tildeling
3587	Direktoratet for byggkvalitet	01	Diverse inntekter	A, B	112 000 ⁵			159 361	47 361 ⁶
3587	Direktoratet for byggkvalitet	04	Gebyr for godkjenning av foretak	A, 1	36 617 000	37 237 739	620 739 ⁷		
5309		29	Tilfeldige inntekter		0	109 203			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift	2	0	10 005 059			
Sum inntektsført					36 729 000	47 352 002			

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

120 404 188

Kapitalkontoer

60062701	Norges Bank KK /innbetalinger					41 223 530			
60062702	Norges Bank KK/utbetalinger					-158 685 955			
705870	Endring i mellomværende med statskassen					-2 941 763			

Sum rapportert

0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2022	2021	Endring
705870	Mellomværende med statskassen	-6 278 014	-3 336 251	-2 941 763

* Samlet tildeling inkl. avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning.

¹ På kapittel 0587 post 22 har KDD tilbakeholdt kr 1.000.000 til finansiering av doktorgrad hos OsloMet ved Housing Lab. I 2022 ble dette belastet både for 2021 og 2022, tilsammen kr 2.000.000. Mulig overføring i note B er redusert med tilsvarende beløp.

² KLD har gitt DiBK fullmakt til å belaste kapittel 1400, post 21 Miljødep. driftsutgifter med inntil 1.250.000 kroner ekskl. mva. i 2022. Bevilgningen ble benyttet full ut.

³ KLD har gitt DiBK fullmakt til å belaste kapittel 1400, post 76 støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak med inntil 464.000 kroner ekskl. mva. i 2022. Bevilgningen ble benyttet full ut.

⁴ KDD har gitt DiBK fullmakt til å belaste kapittel 500, post 21 Spesielle driftsutgifter med inntil 4.645.000 kroner ekskl. mva. i 2022. Bevilgningen ble benyttet fullt ut.

⁵ Direktoratet har gitt belastningsfullmakt til SI på kapittel 3587 post 01 for innkreving av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. I 2022 ble det krevet inn kr 159.361.

⁶ Inntektskapittel 3587 post 01 hadde en merinntekt i 2022 på kr 47.361. Dette er ført som økning på mulig overførbart beløp på kapittel 0587 post 22.

⁷ Inntektskapittel 3587 post 04 hadde en merinntekt i 2022 på kr 620.739. Dette er ført som økning på mulig overførbart beløp på kapittel 0587 post 01.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0587 01	2 802 000	105 100 000	107 902 000
0587 22	2 374 000	44 943 000	47 317 000
0500 21	0	1 250 000	1 250 000
1400 21	0	464 000	464 000
1400 76	0	4 650 000	4 650 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindretgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0587 01		2 980 040		2 980 040	620 739			3 600 779	3 600 779	3 600 779 ¹
0587 22	Kan overføres	3 261 335	-2 000 000	1 261 335	47 361			1 308 696	1 308 696	1 308 696 ²

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
3587 01	-112 000	159 361	47 361 ³

* Fullmakten gis for kapittel 0587, postene 01 og 22 mot tilsvarende merinntekter på de vilkårene som framgår av R-110, pkt. 2.4.

¹ Fullmakt til å overskride driftsbvilgning under kapittel 0587, post 01 mot tilsvarende merinntekter på kapittel 3587, post 04, jf. romertallsvedtak VI Merinntektsfullmakter, jf. Innst. 16 S (2021- 2022) vedtatt 07.12.2021. Resultatet på kapittel 0587 post 01 ble et beregnet mindreforbruk på kr 3.600.779 hvor merinntekten på kapittel 3587 post 04 er inkludert i mulig overførbart beløp. Bevilgningen dekker også utgifter til drift av ordningen med sentral godkjenning av foretak med ansvarsrett. Ordningen skal være selvfinansierende og dekkes av gebyrer jf. kapittel 3587 post 04.

² Kapittel 0587 post 22 endte med et beregnet mindreforbruk på kr 1.308.696. Resultatet er etter at vi har trukket fra KDD sin tilbakeholding for 2021 og 2022 på tilsammen kr 2.000.000 jf tildelingsbrevet for finansiering av doktorgrad hos OsloMet ved HousingLab. 2. Kapittel 0587 post 22 har fullmakt til å overskride bevilgning, mot tilsvarende merinntekt på kapittel 3587 post 01, jf. romertallsvedtak VI Merinntektsfullmakter, jf. Innst. 16 S (2021- 2022) vedtatt 07.12.2021.

³ På kapittel 3587 post 01 har Direktoratet gitt belastningsfullmakt til SI for innkreving av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. I 2022 ble det krevet inn kr 159.361.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2022

	Note	2022	2021
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	Innbetalinger fra gebyrer	37 237 739	38 594 900
	Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
	Andre innbetalinger	0	0
	Sum innbetalinger fra drift	37 237 739	38 594 900
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet	Utbetalinger til lønn	81 541 335	79 218 015
	Andre utbetalinger til drift	72 564 937	86 714 383
	Sum utbetalinger til drift	154 106 272	165 932 398
Netto rapporterte driftsutgifter		116 868 532	127 337 498
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	Innbetaling av finansinntekter	0	0
	Sum investerings- og finansinntekter	0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet	Utbetaling til investeringer	1 227 034	1 852 552
	Utbetaling av finansutgifter	3 368	433
	Sum investerings- og finansutgifter	1 230 402	1 852 986
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 230 402	1 852 986
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler	Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	109 203	107 158
	Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	10 005 059	9 761 445
	Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	12 419 516	16 183 597
	Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	2 305 254	6 314 994
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		120 404 188	135 505 478

Oversikt over mellomværende med statskassen

	Note	2022	2021
Eiendeler og gjeld			
	Fordringer på ansatte	0	0
	Konter	0	0
	Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
	Skyldig skattetrekk og andre trekk	-3 207 769	-3 307 862
	Skyldige offentlige avgifter	-231 816	-28 389
	Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse ¹	-2 836 467	0
	Mottatte forskuddsbetalinger	0	0
	Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)	4 238	0
	Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger	-6 200	0
Sum mellomværende med statskassen	9	-6 278 014	-3 336 251

¹ I forbindelse med omleggingen av pensjonspermiemodellen til SPK i 2022, ble også faktureringen fra SPK lagt om. I 2021 hadde faktura for pensjonspremien for 6. termin betalingsfrist i desember, mens pensjonspremien for 6. termin i 2022 ble fakturert i desember med betalingsfrist i januar 2023. Pensjonsutgiften etter omleggingen av pensjonspermiemodellen skal fremdeles være lik fakturert pensjonspremie fra SPK. Balansekontoe koblet mot mellomværende med statskassen benyttes for å utgiftsføre teminfaktura for 6. termin 2022 og eventuell tilleggsfaktura fra SPK, selv om disse ikke er betalt i 2022, jf henholdsvis rundskriv R-118 Regnskapsføring av pensjonspremie for statlige virksomheter og rundskriv R-8/2022 Regnskapsføring av ikke utbetalte lønnsmidler ifm. lønnsoppgjøret 2022 og konsekvenser av manglende rapportering i november for fakturering og regnskapsføring av pensjonspremie fra SPK.

Note 1 Innbetalinger fra drift

		31.12.2022	31.12.2021
Innbetalinger fra gebyrer	Gebyrer m.m. – driftsinntekt	37 237 739	38 594 900 ¹
	Sum innbetalinger fra gebyrer	37 237 739	38 594 900
Sum innbetalinger fra drift		37 237 739	38 594 900

¹ Sum innbetalinger fra gebyrer for sentral godkjenning. Det var 12 012 betalende foretak i 2022.

Note 2 Utbetalinger til lønn

		31.12.2022	31.12.2021
Lønn		67 460 286	62 852 086
Arbeidsgiveravgift		10 005 059	9 761 445
Pensjonsutgifter*		6 127 148	7 348 131
Sykepenger og andre refusjoner (-)		-3 648 010	-2 133 290
Andre ytelser		1 596 853	1 389 642
Sum utbetalinger til lønn		81 541 335	79 218 015

Antall utførte årsverk:	81	80
--------------------------------	-----------	-----------

* **Nærmere om pensjonskostnader:**

Pensjoner utgiftsføres i artskontorrapporteringen. Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2022 12 %.

For regnskapsåret 2021 benyttet virksomheten en forenklet modell for premiebetaling, noe som innebar betaling av en fast premiesats for arbeidsgiverandelen på 12 prosent.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler alle statlige virksomheter en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	10 400 925	8 138 065 ¹
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	228 080	492 551
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	983 397	924 856
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	32 917	53 436
Mindre utstyrsanskaffelser	204 251	496 395
Leie av maskiner, inventar og lignende	7 598 211	6 868 156
Kjøp av konsulenttjenester	30 442 865	37 968 440 ²
Kjøp av andre fremmede tjenester	16 567 327	25 642 575 ²
Reiser og diett	1 618 091	501 183 ³
Øvrige driftsutgifter	4 488 874	5 628 726
Sum andre utbetalinger til drift	72 564 937	86 714 383

¹ Økte kostnader skyldes reforhandlet leiekontrakt i Oslo til 31.12.2026 samt generell prisstigning og økning i strømkostnader.

² Reduksjonen skyldes hovedsakelig redusert ramme og innsparingstiltak.

³ 2022 er første normale år siden pandemien og reisekostnadene er derfor høyere enn årene under pandemien, men samtidig mye lavere enn 2019. Reduksjonen skyldes økt bruk av digitale verktøy samt krav til innsparing.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2022	31.12.2021
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	3 368	433
Sum utbetaling av finansutgifter	3 368	433

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2022	31.12.2021
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	145 261	85 149
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 081 773	1 767 404
Sum utbetaling til investeringer	1 227 034	1 852 552 ¹

¹ Reduksjonen skyldes innsparingstiltak grunnet strammere økonomisk situasjon.

Note 6: Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværendet med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen		31.12.2022	31.12.2022	
		Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Omløpsmidler	Kundefordringer	127 100	0	127 100 ¹
	Andre fordringer	0	0	0
	Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
	Sum	127 100	0	127 100
Langsiktig gjeld	Annen langsiktig gjeld	0	0	0
	Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld	Leverandørgjeld	0	0	0
	Skyldig skattetrekk	-3 207 769	-3 207 769	0
	Skyldige offentlige avgifter	-231 816	-231 816	0
	Annen kortsiktig gjeld	-2 832 229	-2 838 429	6 200
	Sum	-6 271 814	-6 278 014	6 200
Sum	-6 144 714	-6 278 014	133 300	

¹ Forskjell: Utestående kundefordringer gjelder årsgebyr til sentral godkjenning per 31.12.2022.